

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXI. (25)

No. (štev.) 51

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21. decembra 1972

Naš osemindvajseti božič

Od prvega Božiča bo kmalu minilo dva tisoč let: od onega v betlehemski votlini, ki je bil začetek nove dobe človeštva. Mi pa temu splošnemu šte-tju lahko pridenemo naše: praznovali bomo že osemindvajseti Božič izven svoje domovine, ločeni od bratov, s katerimi bi radi posedli na sveti večer okrog domače mize in pokramljaši o vsemogočem. Pa nam ne bo dano.

Imeli bomo božične praznike v tujini, ki nam postaja vsak dan manj tuja in bolj domača. Na južni polobli jih bomo doživljali v vročini in med južnjaškimi kriki veselja in prešernosti, na severni strani pa med ljudmi, ki jih praznujejo drugače, kakor pa jih mi.

Misli nam bodo letele domov, kjer je dandanes Božič tudi drugačen, kot je bil nekaj. Brezbožni režim je Božiču vzel verski značaj. Sveti dan je navaden delavnik. Tako skuša komunizem uradno pokazati, da je versko čustvovanje in življenje po veri diametralno nasprotno marksizmu, kot pravi teza, da je vera opij za ljudstvo. Tako bodo naši bratje po urah tovarniškega ali pisarniškega dela, učenci in učitelji po urah pouka iskali hiše božje, da vsaj med cerkvenimi zidovi dožive malo božičnega miru in sreče, poslušajo naše božične pesmi in božjo besedo, oznanjujo mir ljudem na zemlji, ki so blage volje.

V premnogh družinah doma Božiča že ne bodo praznovali. Deset odstotkov Slovencev se javno priznava za ateiste. Ti ne le da ne gredo v cerkev, ampak jo sovražijo. Tako jim ukazuje rdeča doktrina, ki ji sledijo. Tam ne bo več jaslice in božjega Deteta v njih — nadomestil ga je že „dedek mraz“.

Ti bodo za sveti večer ali šli na izlet v hribe, na „oddih“ v gostilno ali na plesišče in tako skušali izbrisati iz svojega spomina misli na lepo mladost.

Vsi tisti — ogromna večina jih je, — ki pa še imajo globoko vero v svojih srcih, vero, ki je premnogokrat bolj globoka in bolj iskrena kakor naša, ki jo izpovedujemo in prakticiramo v popolni svobodi, vsi tisti bodo ostali zvesti izročilom svojih očetov in naukom svojih mater. Praznovali bodo sveti večer še po starem, pa z grenkobo in strahom v srcih. Boje se, kaj bo s slovenskimi družinami, ki so se začele rahljati v temeljih. Premnoge, slovenske matere že ne marajo otrok. Otrok jih ovira pri delu v tovarni, pri boju za zaslužek, kajti kjer dela le eden v družini, tam ni dovolj kruha. Skrbni jih kaj bo z mladino. Vzgajajo jo brezumni ljudje in ji vcepljajo materializem na vseh plateh. Vemo, da za vernega človeka ni mesta med vzgojitelji mladine in da tisti redki ki so, se morajo potajiti in iščejo možnost za zakramente in mašo daleč od krajev svojega dela, če hočejo ohraniti svoj kruhek. Skrbni jih usoda kmečkega življa, ki doma rapidno propada. Vedno več je posestev, ki jih nima kdo obdelovati, ali pa so posejana s krmo za živino, da ni treba orati, okopavati in spravljati pridelkov domov. Kmetija se več ne rentira! Več nese fabrika ali pa sezonsko delo v tujini. Tako bodo sveti večer marsikje praznovali po stari navadi le slabotni starčki na svojih zapečkih, mladi svet pa bo odšel po svojih novih poteh. Razdejana družina, domu odtujena mladina, to bo turobna slika svetega večera v marsikateri slovenski družini.

Mi, ki že praznujemo letos svoj osemindvajseti Božič izven domovine, moramo našemu slovenskemu Božiču ohraniti pravo podobo. Prva dva, tri smo praznovali po taboriščih, v mrazu in lačni, brezpravni in celemu svetu v nadlego. Za nas ni bilo prostora, kakor ga za Mater in Deteta v Betlehemu ni bilo. Ona dva sta dobila zatočišče v hlevu, mi v barakah, kakor v skladišču živalske hrane. Vera nas je dvigala in ohranjala v optimizmu. Morda Slovenci še niso nikdar v svoji zgodovini tako iskreno verovali in molili, kakor v tistih letih!

Pa so ta leta minila. Nasečili smo

Bara Remec:
Indijanska
Marija

*Vsem naročnikom, bralcem in prijateljem ter vsem Slovincem
v domovini, zamejstvu in po svetu, želimo blagoslovljene praz-
nike Kristusovega rojstva in srečno novo leto 1973!*

Svobodna Slovenija

Slovenija, kam?

Leto gre h kraju. Ko bi potegnili črto in zaznamovali točko, do katere je Slovenija v svojem razvoju prišla, smo se znašli sredi vretja, ki v domovini kipi in katerega vire in izid je težko pokazati. Ob nekaj ugotovitvah je kljub vsemu možno vsaj bežno zaslutiti igro v ozadju.

Začelo se je pred enim letom. Beograjska centrala je vrgla hrvaško partijsko vodstvo. Temu so sledile čistke na Hrvaškem, ki še niso končane. Razlog? Hrvaški „nacionalizem“ in „separatizem“.

Deset mesecev zatem je zletelo srbsko partijsko vodstvo. Sledile so čistke v Srbiji. Razlog? „Liberalizem“, „revizionizem“, „protirevolucija“.

En mesec kasneje se je igra ponovila v Sloveniji. Razlog? „Ljubimkanje z Zahodom“.

To so koraki beograjske centrale in njena razlaga teh korakov.

Kaj se v resnici odigrava za kulisami?

Znotraj Jugoslavije je mogoče odkriti dvoje dogajanj, katerima odgovarja zunaj nje tudi dvoje.

Doma narašča na eni strani gospodarska kriza, na drugi pa se množe poskusi delnega odprtja oken v zatohlem enopartijskem prostoru. To oboje se še med seboj pogojuje: delavci začenjajo ob skrčenih plačah in ob odkrivanju tovarišev-milijonarjev spozna-

se v novih, neznanih deželah. S seboj smo prinesli le revščino, pa veliko me-ro optimizma, ki je bil sad naše vere, in ki nam je pomagal prebresti prve, najtežje zapreke in začetni graditi novi dom in novo bodočnost, zase in za svoje družine, ki so nastajale in ki danes že skoro ne vedo več za čase, ki so bili polni grenkobe. Danes nam ne manjka kruha, imamo streho nad seboj in bodočnost vsaj za silo preskrbljeno. Če nam Bog da zdravja, bomo kar uspešno rinili naprej.

Z gotovo stopnjo blagostanja in z zagotovitvijo brezskrbne bodočnosti, pa nastane tudi za nas, ki živimo v svobodi, nevarnost, da postanemo ohlapni, boječ se vsake žrtve za skupne cilje, naveličani verskih in prosvetnih ustanov, ki ohranjajo našo zvestobo Bogu in narodu in mlačni pri vzgoji, ko mladim že ne dajemo več ne modrega nasveta in ne dobrega zgleda.

Ali nas je kaj strah, kaj bo z našimi družinami? Ali se zavedamo, da čim bolj se oddaljujemo od betlehemske preproščine, tem bliže smo Herodu in njegovim, ki strežejo ne le božjemu

vati resnico o vrednosti marksističnega gospodarskega sistema in si želijo več nemarksizma; več kontrole in kritike tistih na vrhu s strani ljudskih množic bi pa tudi v gospodarstvo prineslo več reda.

Zlasti drugo smer razvoja v Jugoslaviji — večjo demokratizacijo — je opazovala Moskva z zaskrbljenostjo. A na zadušitev te smeri bi mogla vplivati le s pomočjo pri ozdravljenju prve smeri, gospodarstva. Ob tem spoznanju je ponudila Moskva Jugoslaviji visoko posojilo, toda po načelu dajdam, to je, za ceno privitja administrativnega vijaka.

In sedaj se v Jugoslaviji dogaja, kar se dogaja. „Reformistični“ komunistični veljaki morajo leteti, časopisna podjetja se čistijo, za mnoga, zlasti študentska glasila ni več denarnih virov, partija doživlja preprič, učiteljski kadri morajo skozi gostejše marksistično rešeto, po šolah se marksizem vsiljuje v močnejših zalogajih, Cerkve so ponovno obdolžene klerikalizma, skratka: partija spet jemlje krepkeje vajeti v svoje roke.

Tuji opazovalci gledajo na ta razvoj osuplo: torej v enopartijskem sistemu le ni možen razvoj v demokracijo?

Največji optimisti med njimi menijo, da je sedanjí razvoj le še manj slab, kot bi bil sovjetski vojaški poseg po receptu čehoslovaške. Vendar se tudi

Detetu, ampak tudi nam in našim otrokom po življenju?

Ali še znamo prisluhniti božjim poslanecem, ki so oznanjali slavo Bogu in mir ljudem ne le pastirjem na betlehemskih poljanah, ampak vsemu človeštvu. Kaj storim jaz, da se ohrani mir, prijateljstvo, prava krščanska ljubezen, zvestoba narodu in njegovim svetinjam in vse tiste pozitivne lastnosti, ki nas delajo to, kar smo — Bogu in narodu zvesti sinovi, ki hočemo v pozne rodove ohraniti to, kar nas je spremljalo v tej nad četrt stoletja dolgi dobi, v kateri je božja previdnost na trd način preskušala našo vero, naše trdno upanje v Boga, našo iskreno ljubezen do naroda kot celote in do slihernega brata našega, ki je slovenske krvi in ki morda ničesar bolj ne potrebuje kot te bratske ljubezni.

Praznujmo daleč od domovine, a v duhu doma, naš slovenski božič tako, kakor bi ga morali vsi Slovenci po svetu razkropljeni. Porabimo to sveto noč, da na novo obnovimo ta sveta slovenska čustva.

Kk

Una promesa cumplida

Navidad... Navidad de nieve y nueces o Navidad estival. Navidad en el este, en el oeste, en el norte y en el sur.

El 25 de diciembre es, sobre todo, el día en que el mundo entero conmemora el lanzamiento hacia su gran posibilidad, hacia su trascendencia y su realización. Dios está con nosotros, a partir de aquí... todo. A partir de aquí la fe adquiere su sentido y la presencia del hombre sobre la tierra deja de ser una contradicción.

Los que pasaron y los que vendrán se unen a nuestro cántico de Gracias y la vibración producida por el ansiado cumplimiento de la Promesa es universal.

El encuentro más significativo de la historia y de la vida se ha producido y es el único que nos trae el mensaje que eternamente deseábamos conocer: mensaje de amor que no tiene destinatarios especiales, y llega incluso a aquellos que no quieren reconocer en él al Verbo de Dios. Pero el Verbo se ha hecho carne y habita entre nosotros, y nuestros corazones nunca sobran comprender y agradecer del todo el don divino que nos trajo aquella lejana noche de Belén.

Navidad, sí, en todas partes y de todas las formas, porque la esperanza que nos llega de ella es para todos, regalo de Dios y único patrimonio humano.

Nov napad na svobodo

VERNIKI SE VEDNO BREZ ENAKOPRAVNOSTI

Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je ratificirala tudi Jugoslavija, pravi med drugim: „Nihče ne sme nikogar siliti k nečemu, s čimer bi bila kršena njegova pravica do prostega izpovedovanja ali sprejemanja vere ali prepričanja po lastnem preudarku. Države, članice tega pakta se zavezujejo spoštovati pravico staršev, v danem primeru pa zakonitih skrbnikov, da svojim otrokom zagotovijo tisto versko in moralno izobrazbo, ki je v skladu z njihovim lastnim prepričanjem.“ (Objavljeno v Uradnem listu SFRJ št. 7 z dne 4. 2. 1971).

Podpis tega pakta je nov dokaz, kako je jugoslovanskemu režimu malo mar do dane besede in do pisanega zakona. Prav v teh dneh se v Sloveniji ponovno razvija gonja proti verski usmeritvi učiteljev in se pojavljajo zahteve, da bi bile šole središča protiverske vzgoje.

Franc Perko odgovarja

Problem je temeljito preučil in razne stvari postavil na svoje mesto Franc Perko, ki je v ljubljanskem katoliškem listu Družina med drugim ugotavljal:

„Opri na človečanske pravice verni upravičeno zahtevamo, da naša šola, ki jo obiskujejo otroci vernih in nevernih staršev in je ustanova družbe, v kateri so verni in neverni enakopravni državljani, ne vzgaja otroke v protireligioznem duhu; kakor je upravičena zahteva, da vzgoja na naših šolah ne sme biti religiozna. Jasno je, da mora pouk in vzgoja na šolah temeljiti na znanstvenih osnovah. Znanstvenost pouka pa nikakor ne pomeni protiverske usmejenosti vzgoje. Med dognanji pozitivnih znanosti in krščanskim verskim pogledom ni nobenega nasprotja. Množice vernih znanstvenikov pri nas in v svetu dovolj zgovorno priča, da religiozno prepričanje ne nasprotuje znanosti in znanstvenika ne ovira v znanstvenem udejstvovanju.

Lev Modic pravi, da je prosvetni delavec ne glede na svoje osebno prepričanje dolžan učiti po načelih, ki so oblikovana v učnih načrtih, v skupščinskih in drugih uradnih aktih. Prepričani smo, da ta načela v nobenem primeru

ti zaskrbljeno sprašujejo, kdaj se bodo pokazali na obzorju prvi znaki demokracije v deželi, kjer so se čez noč zavrtela kolesa za leta nazaj.

Eno je jasno: demokracija je tako celoten pojem, da je možno le dvoje: ali je ali je pa ni. Demokracija po koščkih je v konkretnem življenju nemogoča. Če ji odpreš vrata v neki prostor, hoče še v druge. Če se hoče enopartijski sistem obdržati pri življenju, mora demokraciji spet zapreti vrata. To seveda stori takoj in brez kakršnihkoli očitkov vesti.

IZ UREDNIŠTVA

Vsem naročnikom in bralcem sporočamo, da je, zaradi praznikov, pričujoča dvojna številka zadnja v letu. Prva številka prihodnjega let bo izšla z datumom 4. januarja.

ne morejo zahtevati antireligioznosti pouka, saj bi to pomenilo ne samo neznanstvenost, ampak direkten napad na temelje človečanske pravice vernih ljudi, ki sestavljajo večino naše samoupravne družbe. Lev Modic nadalje pravi: „Vprašanje tistih učiteljev, ki učijo po učnih načrtih in sprejetih načelih, katerim pa po svojem osebnem prepričanju nasprotuje, postajamo kot problem njihove vesti ne pa kot vprašanje administrativnih ukrepov.“

Drugorazredni državljani

Toda nekaj dni za tem je Delo prineslo kratko poročilo o seji skupščine ljubljanske temeljne izobraževalne skupnosti, kjer je bilo rečeno: „Kdor obiskuje verske obrede, je lahko dober državljan, ne more pa biti učitelj v socialistični družbi.“ (Delo, 10. nov. 1972). Perko pravi da „taka izjava vzbuja ogorčenje vseh vernih občanov naše samoupravne družbe. Pomeni namreč direktno nasprotovanje našim ustavnim načelom o enakosti vseh ljudi ne glede na njihovo osebno prepričanje. Je tudi izraz svetovnonazorskega šovinizma, ki krati ljudem pravice zaradi njihovega verskega prepričanja. Ta šovinizem lahko stavimo v isto vrsto z rasnim, barvnim ali nacionalnim človečanskim pravicam in dostojanstvu človeka ter razdvaja enotnost vernih in nevernih, ne bi smel imeti mesta. Kako globoko so nekateri zdrknili in kako so prežeti s svetovnonazorskim šovinizmom dokazuje pripomba, da so navzoči omenjene besede pozdravili z aplavzom. Zdi se, da ti zahtevajo spremembo naše ustave in uzakonitev zahteve, da bi bili verni državljani drugega razreda, ki bi bili lahko dobri državljani, toda ne bi imeli vseh pravic v družbi.

Verni ljudje pričakujemo od vodstva naše družbe, da bo nastopilo ne samo proti pojavom klerikalizma, ampak tudi proti takim in podobnim pojavom svetovnonazorskega šovinizma. Prepričani smo, da je to v interesu mirnega sožitja vernih in nevernih občanov in v interesu skupne graditve naše socialistične samoupravne družbe.

Izgovor, da verni učitelji lahko ohranijo zasebno svoje versko prepričanje, ne smejo pa ga javno kazati z obiskovanjem verskih obredov, skorajda ni vreden zavračanja. Tako stališče temelji namreč na zmotnem mnenju, da je versko prepričanje nasprotno znanosti in socialistični družbeni ureditvi. S tem se verni nikdar ne bomo mogli strinjati; to tudi ne ustreza resnici. Poleg tega je to zagovarjanje neke vrste hinavščine in neodkritosti, ki za vzgojitelja dejansko ni primerna.“

Franc Perko postavlja temelje svojih zagovorov na dejstvo „samoupravne družbe“. Na tej osnovi popolnoma sprejemljivo brani tezo svobode, ki jo slovenski verniki zahtevajo pri vzgoji svojih otrok. Mi bi dodali le še to, da družba, kjer je večina vernih, pa se jim krati pravica, ki jih ta večina želi in ki ji pripadajo, gotovo ni „samoupravna“. Ta bajka „samoupravljanja“, ki v domovini sega na vsa področja, ima vedno isti začetek in isti konec, ki ga diktira vsemogoči režim. V takem svoboda pač res ni mogoča.

REFERENDUM BREZ KORISTI

NA IRŠKEM GRE VOJNA NAPREJ

Ker je bilo zadnje čase precej govora o združitvi Severne in Južne Irse kot enem izmed načinov, kako naj se dokončno reši irska kriza, je londonska vlada objavila, da bo izvedla referendum. V petek, 8. marca se bodo morali vsi državljani Ulsterja (Sev. Irse) izreči ali želijo še naprej ostati pod angleško krono, ali se hočejo združiti z Eireem v eno državo. Referendum je po sklepu Nižje zbornice objavljen angleški prokonzul v Ulsterju William Whitelaw.

Ko se išče smisel tega referenduma, se vidi, da je bolj političnega kot efektivnega značaja. Jasnó je, da se bo vsa protestantska večina izrekla za zvesto-bi kroni in za ohranitev sedanjega statusa Irse. Angleška vlada hoče s tem referendumom le pomiriti razburjenje protestantske duhove na Irskem, ki so z zaskrbljenostjo sledili naporom katoličanov za združenje. Pomiriti pa hoče s tem „demokracičnim“ ukrepom tudi lastno vest. Jasno je, da referendum ne bo rešil ničesar, najmanj pa zapletene irskega problema.

Čistke v Jugoslaviji v številkah

NAJVEČ NA HRVAŠKEM

Nad sto oseb je bilo zadnje čase zaprtih v Jugoslaviji na podlagi sumnje, da se ukvarjajo s stvarmi, katere je treba označiti kot „politične zločine in prestopke“. Tako je bilo v ponedeljek, 18. decembra, objavljen glavni državni tožilec Panta Marina.

Obrazložil je, da so se pripori začeli sredi oktobra, prav v trenutku, ko je vlada začela pritisk na razne partijske organe glede „ideološke discipline“. Objava teh priporov in postopkov sledi partijski čistki, ki je zamenjala vodilne vrhove tako na Hrvaškem kot v Sloveniji, Srbiji, Macedoniji in Bosni. Tožilec je izrazil, da je do preteklega

Medtem pa tiha vojna divja naprej. V zadnjih treh letih nasilja je umrlo že 663 ljudi kot posledica obojestranskih atentatov. Prav v četrtek, 14., sta bila ubita kot nesrečna posledica gverilskih akcij 16-letni fant in 19-letno dekle, oba katoličana.

Prav tako se nadaljuje gonja proti IRA, tajni irski vojaški organizaciji. Kot posledica novih zakonov na Južnem Irskem sta bila zaprta v Dublinu dva člana te organizacije.

Hud udarec pa je zadel IRO, ki je bil na meji med Ulsterjem in Irsko prijet Sean Keenan, katerega značijo kot drugega poveljnika podtalne organizacije v Londonderryju. Njegov brat je bil ubit v letošnjih krvavih dogodkih v Londonderryju, njegov oče pa naj bi menda bil član višjega sveta „Provisionals“, ki ima svoj glavni stan v Dublinu.

Sean Keenana so prijeli prav v trenutku, ko se je z avtomobilom v spremstvu treh deklet skušal prepeljati čez mejo.

petka bilo v zaporih nad 100 pripornikov te vrste.

Največ priprtih iz političnih razlogov je bilo seveda na Hrvaškem. Tukaj število znaša po uradnih podatkih 52 oseb (29 samo v Zagrebu); sledi 42 zaprtih v Bosni, 13 v Srbiji, osem v Makedoniji, šest v Črni gori in — štiri v Sloveniji.

Ti zaporí so se pričeli potem, ko je Tito 29. septembra poslal svoje zloglasno pismo članom partije, v katerem jih je vzpodbujal k akciji proti „politični disidenciji, korupciji in oportunizmu“.

Pavel VI. prosi za mir

POSLANICA ZA LETO 1973

Sv. oče Pavel VI. je v ponedeljek, 18. t. m., objavil svojo novoletno poslanico vsemu svetu. Dokument, ki nosi datum praznika Marijinega brezmadežnega spočetja, 8. decembra, obsoja hlinavščino političnih in vojaških vodij, ki obljublajo, da bodo delali za mir, pa kljub temu še naprej bojujejo vojne, propagirajo sovraštvo in nasilje.

V poslanici, katero bo poslal pose-

bej ameriškemu predsedniku Nixonu, sovjetskemu Podgornju in predsednikom drugih držav, izraža sveti oče žalost zaradi vojn, ki se bijejo že leta in leta.

Dostavlja, da so vojne že „izčrpale in napravile nezmožne vse načine pogajanja in posredovanj. Njih strup se naseljuje v dušah. Nasilje ponovno postane nekaj vsakdanjega in si celo na-

MEDNARODNI TEDEN

Komaj je priletel domov s svojega dvotedenskega obiska, je bil čilski predsednik Salvador Allende postavljen na zatožno klop. Senator René Fuentealba, predsednik Krščansko demokratske stranke ga je obtožil, da „vodi našo državo v odvisnost in subordinacijo Sovjetski zvezi“. Allende je seveda obtožbe zavrnil in dejal, da je „Sovjetska zveza starejši brat socialističnih držav. Naša država sicer še ni socialistična, je pa na poti socializma“.

V Boliviji je notranji minister polkovnik Mario Adet Zamora objavil, da so številne oborožene skupine skrajne levice bile pripravljene, da vderejo v državo s čilskega področja. Njih namen naj bi bil vreči sedanjo vlado. Gverilci naj bi bili člani ELN (Ejército de Liberación Nacional — Narodno osvobodilna vojska), glavna gverilske bolivijske skupina, ki jo je ustanovil še tragično prosluli komandant „Che“ Guevara.

Velik škandal vzbuja v ZDA proces, na katerem sodijo člani tajne organizacije za tihotapljenje mamič. Ti naj bi menda mamila pretihotapili iz Indokine v Severno Ameriko, v trugah padlih ameriških vojakov, ki so jih preneljavali iz azijske fronte v domače države. Tihotapci, ki so izvrstno organizirani in naj bi imeli celo visoko vojaško protekcijo, ta način tihotapljenja uporabljajo že osem let.

V Parizu so mirovni pogovori zopet zašli v slepi tir. Tako je priznal tudi Nixonov svetovalec Henry Kissinger, ki se je te dni vrnil v Washington po navodila glede mirovnih pogajanj.

dene oblačilo pravice. Spremeni se v način življenja“. Vendar izraža svoj optimizem v dosegu trajnega miru: „Naše sporočilo je tako enostavno kot aksiom: Mir je mogoč“, je zatrjeval.

Poslanica, v kateri Pavel VI. samega sebe imenuje „služabnika resnice, svobode, pravice, razvoja in upanja“, biča „slepo nasilje, ki udarja nedolžne, mešetarjenje tistih, ki špekulirajo z vojnim dobičkom, ter stiskajo in zaslužujejo slabotne narode“.

„Kot z glasom preroka“, Pavel VI. biča hinavščino in se sprašuje, če „smemo imenovati premirje mir? Imenovati mir le bedno odložitve orožja, izvajanje nepopustljive oblasti, zunanji red, ki sloni na nasilju in strohanju, ali trenutno ravnotežje nasprotnih sil?“

Končno je papež pozval vse, naj vsak po svojih močeh pripomore, da na svetu čim prej zavladajo resnični mir.

zlasti pa proti demokratskemu glavnemu stanu, ki je bil po republikanskem naročilu napaden in izropan. Če je take grobojbe mogel pogoltniti navaden državljan, jih ne more kongresnik ali senator. Zato napovedujejo, da bo imel prezident težke čase v kongresu, kar mu bo ves čas grenilo njegovo zmago, čeprav je bila „landslide“.

Pričakovati je, da bodo demokratski kongresniki v obeh hišah držali trdno skupaj, saj pri njihovi izvolitvi ni igrala omembe vredne vloge McGovernova politična filozofija, da bi jih sedaj razdvajala. Ta McGovernizem, kakor ga sedaj imenujejo, se je razbohotil na konvenciji in pri predsedniških volitvah, ni pa našel ugodnih tal v posameznih volivnih okrajih, kjer je krajevno politično vodstvo še ostalo po večini v rokah stare garde. To stanje navdaja demokrate z upanjem, da bodo trenutno razdrapano stranko vendarle mogli v doglednem času spet urediti in postaviti na noge kot enotno, trdno politično silo.

Pogled naprej

Da je McGovern s svojim krilom bodočo kariero zaigral, je dognana stvar. Predvideva se lahko, da ga je katastrofalni poraz izbrisal iz političnega vodstva v stranki. Toda ne smemo pozabiti, da je zbral okrog sebe cele legije študirajoče mladine, žensk in etnikov, ki jih stranki kot taki nikakor ne kaže zavreči. Nasprotno, iskati bo treba in najti neko platformo, na katero bo mogoče pritegniti staro gardo (establishment) in nove mlade sile. Gigantska naloga bo to, ki jo gledata pred seboj obe stranki, le da demokrate z večjo skrbjo zaradi usodne razcepitve svojih vrst. Toda politika je umetnost kompromisa. Tudi McGovern s svojo armado je imel v programu nekaj zelo dobrih točk, npr. temeljito davčno reformo, ki naj trdno za-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

KANDIDATE IMAMO

Gotovo je bil najvažnejši dogodek na političnem polju preteklega tedna konvencija Peronistične osvobodilne fronte. Glavni namen teh zasedanj je bila zlasti določitev kandidatov za predsednika, podpredsednika, senatorje in poslance. Predsedniška formula je bila pekoča rana Fronte od vsega začetka. Vsakemu je bilo jasno, da Perón, če zaradi ustavnih določil, ne more kandidirati. Dovolj pa se je tudi govorilo, da sploh za take avanture nima zanimanja.

Da to jasno pokaže, je bivši predsednik in izgnanec v četrtek, 14. t. m. odletel na daljše potovanje, katerega prva postaja je bila v Paragvaju. Tu se je objel s paragvajskim diktatorjem gen. Stroessenerjem. In tu se je tudi pokazala ena izmed njegovih številnih nelogičnosti. V Argentini je s častni sprejel delegacijo duhovnikov tretjega sveta (ki so sedaj vsi navdušeni peronisti), ki delajo po bednih naseljih. V teh bednih naseljih pa živi na tisoče Paragvajcev, katerih večje število je moralo zapustiti Paragvaj prav zaradi diktatorja Stroessenerja.

Druga nelogičnost: ves čas svojega bivanja v Argentini Perón ni hotel ugoditi domačim časnikiarjem, da bi jih sprejel na tiskovno konferenco. Komaj pa je prišel v Paragvaj, je bil za tako konferenco takoj na razpolago tamkajšnjim časnikiarjem. Zakaj to? Najprimernejši odgovor je bil: Perón se argentinskih časnikiarjev boji, ker „sprušujejo brez pridržkov in brez spoštovanja“. V Paragvaju je bil tamošnje žurnalistke dvajset let Stroessenerjevega vladanja pač izučilo, „kako se morajo vesti“.

Tako ali drugače, Perón je Argentino v drugič zapustil, to pot po lastni volji. Za sabo pa je pustil (kot leta 1955) zmedo in vihar. Vihar je namreč nastal v peronističnih vrstah, ko so po Peronovi odklonitvi predsedniške kandidature morali izbirati novega kandidata. Tedaj so se znova pokazale notranje razpoke, zlasti med sindikalnimi in političnimi frakcijami peronizma. Sprožila se je tiha tekma, kdo bo prej ali močneje prišel do kandidatskega stolčka. Sindikalisti so hoteli ponovno ponuditi mesto Peronu. V ta namen so se že odpravljali na potovanje v Paragvaj. Pa jih je politična veja prehitela. Ti so Perona pozvali kar telegrafsko, in telegrafsko je prišla ponovna odklonitev. Spritno tega dejstva so zgoraj na hitro (morda po direktivi „od zgoraj“) izvolili za predsedniškega kandidata Peronovega osebnega delegata, bivšega

predsednika poslanske zbornice za časa Peronove vlade, starega zobozdravnika dr. Héctorja J. Cámpora. Kot kandidata za podpredsednika pa si je on sam izbral iz ponujene mu terne še starejšega Solano Lima, vodja ljudskih konservativcev.

Taka izvolitev je precej presenetila celo izkušene opazovalce, ki ugotavljajo, da je ena najslabših, kar jih je mogoče izmisлити. Mladi peronistični in delavski masi bo treba pokazati: „Te volite!“, stare in že izrabljene poipolitike, ki naj bi izvedli „Narodno rekonstrukcijo“. Največji preplah pa je bil seveda v samih peronističnih vrstah. Le pred dejstvom, da je bila formula potrjena „od zgoraj“, so se peronistični kadri deloma in pogojno uklonili in priznali „svoje“ kandidate.

A tudi še potem ni šlo vse v redu. V provinci Buenos Aires so za guvernerja in viceguvernerja izvolili listo Anchorena-Guerrero. Še pred volitvijo, ki je bila v kovinarskem sindikatu v Avellanedi, je skušal tajnik peronistične stranke Abelardo Lamas stvari po-taviti „na svoje mesto“ po navadi „od zgoraj“, kriki in grožnje so ga prevpili, ven pa pognali strelj. Slišati je še moral: „Če hoče Perón dati direktive, naj ostane v državi. Nočemo sporočil!“

Reakcija je bila hitra. Zvezno vodstvo peronistov je interveniralo celoten partijski ustroj v provinci Buenos Aires, pometlo iz stranke najvišje glave (tudi kandidata za guvernerja Anchoreno, ne pa sindikalista Guerrera), in le tako vzpostavilo mir. Spori, večji in manjši, so nastali še po raznih drugih provincinah, kar vse kaže, kako šibka je povezava med raznimi strujami, ki jih drži skupaj edinole še Perón.

V četrtek, 21. t. m., poteče rok za vlaganje kandidatov. Imajo jih že vse stranke. razen Alianza Republicana Federal, kateri bo gotovo načeloval brigadir Ezequiel Martínez, ki pa nima dovolj upanja na uspeh. Nova sila je že proglasila formulo Chamizo-Ondarte, medtem ko so delavski socialisti izbrali za vodje binomij J. Carlos Coral-Nora Sciapone. Vendar ena ženska.

Tito je preteklo nedeljo, 17. t. m., govoril pred 700 članskim partijskim zborovanjem v Ljubljani. Zatrnil je, da hoče po svoji smrti zapustiti socialistično Jugoslavijo tako, da ne bo padla ne pod krila Sovjetske zveze ne pod zapadni kapitalizem. Osemdesetletni samodržec je pozival, da bi se morala vsa Jugoslavija povezati proti zunanjemu sovražniku v močni in trdni komunistični stranki, očiščeni privesi liberalizma in imovilizma.

bej manifestirale. Ni treba preroškega videnja za ugotovitev, da bo glavni cilj njegove politike tudi v novem terminu ostal v zunanji politiki, kjer je dosegel najbolj vidne uspehe že doslej. Nadaljeval bo politiko moči z ogromnimi izdatki za narodno obrambo. Osebo sem mnenja, zasledujoč časopisne komentarje, da bo vietnamsko vojsko končal s premirjem še pred inavguracijo 20. januarja 1973. Kako bo sporazum z vietnamskimi komunisti izgledal, je drugo vprašanje. Nadaljeval bo brez dvoma tudi zblíževanje Amerike s Kitajci in Rusi ter poskušal enega izigravati proti drugemu — če se mu bo seveda posrečilo. Gotovo bo tudi skušal popraviti odnose z Japonci, ki jih je njegova skrivnostna politika do Pekinga nevarno razrahljala. Evropejci pa pričakujejo, da bo po umiku iz Južne Azije svoj pogled obrnil proti Evropi in srednjemu vzhodu, kjer se rana rivalitete s Sovjeti gnoji naprej. Ta ugibanja imajo dovolj resnične vsebine v sebi.

Glede Nixonove notranje politike v Ameriki sami so mnenja zelo skeptična. New York Times ga je v uvodniku kratkoma obsodil, da tolmači svoj mandat za reševanje domačih perečih vprašanj kot štiri leta negativizma. List pravi, da bo znižal federalne vladne akcije, zlasti izdatke za vzgojo in zdravstvo ter take, ki naj bi ublažile težave mest, in priskočile na pomoč revnim slojem. Ni upanja, da bi se lotil „eksplozivnih nacionalnih problemov“, ker mu manjka smisel za njih usmerjanje. Posebej list imenuje upravičeno davčno reformo, ki da je nuja. Svojo željo po njeni zakonitvi veže z upanjem, da se bodo demokrate vendarle končno zedinili ter v kongresu s svojo večino postavili mejnike za konstruktivno domačo nacionalno politiko. Bati se je, da bo pod Nixonom ta ostala le pobožna želja.

Konec

DR. LUDVIK PUŠ

Opombe k volitvam v USA

Nixon je med ameriškimi prezidenti eden najbolj svojevrstnih. Po svojem značaju in mišljenju ima ustaljeno gledanje na življenje in svet, ter trdna načela v zasebnem in javnem delovanju. Pri vsem pa je skozi in skozi pragmatičen politik, ki je pripravljen oddajati se od svojih principov, če se izkaže, da se z njimi ne more izkupati iz kritične situacije. Pravilnost te ocene se je pokazala očitno vsaj dvakrat v zelo važnih odločitvah.

Po vesoljnem svetu je znan in priznan in napaden kot izrazit protikomunist, najbolj odločen nasprotnik marksizma in njega praktične aplikacije v komunizmu med vodilnimi ameriškimi politiki. Ni še pozabljen njegova konfrontacija s Hruščevom v „kuhinji“, ko je kot viceprezident obiskal gospodarsko razstavo v Moskvi in je njegov koncept protikomunizma bil objavljen na prvih straneh svetovnega časopisja. Na široko se dvomi, da bi bil ta svoj koncept do današnjega dne kaj spremenil. Da ga ni, potrjuje njegovo previdno in uporno obravnavanje vietnamske afere. Pa se je vendar v svojstvu predsednika odločil podati se na pot v Peking in Moskvo, tamkaj segati v omadeževane roke vodnikov najbolj abotnega terorizma in z njimi sklopiti dogovore. Marsikdo mu je zameril, zlasti smo mislili, da ni bilo prav hoditi tja njemu samemu; za začetek bi bil opravi kak visok diplomat.

A Nixon je videl v tej poti najučinkovitejši način zblížanja z dvema velisilama, katerih režima ni mogoče podreti z mrzlo, morda niti ne z vročo vojo — prav na koncu pa je videl — volitve; zato je šel na pot sam. Glede učinka na volitve je gotovo imel prav, če pa tudi glede bodočih koristi za svo-

bodni svet, se bo šele pokazalo. Njegova politika zblížanja je zaenkrat le utrdila komunistično dominacijo na svetu.

Drugi, že prej omenjeni ukrep, protivni njegovemu prepričanju, je kontrola cen in plač, ki jo je Nixon odločno odklanjal skoraj do dne, ko je strmečemu svetu naznanil tak uradni nadzor. Sprevidel je namreč, da drugega izhoda ni iz drsenja v inflacijo in propadanje dolarja. Velika večina danes njegovim ukrepom pritrjuje. Pomagali so mu do zmage na volitvah.

Nixonova zmaga

Kljub 61% večini dobljenih glasov in vsem zmagoslavnim tiradom republikanske stranke je Nixonova zmaga — kot trdijo nekateri — votla. Votla zlasti iz dveh razlogov: zato, ker pri volitvah med volivci in Nixonom-kandidatom ni bilo tistega notranjega fluida, ki se pretaka in plodno namaka obe strani, na zunaj pa se kaže v — ne umetno narejenem — navdušenju. V oseben stik z volivci je namreč prišel šele v zadnjih dneh kampanje.

Dobro se je vedelo, da ga bodo zaradi McGovernovega odvratnega programa volile množice demokratskih volivnih uskokov, ki bi sicer Nixona utopili v žlici vode, ne pa ga volili, če bi jim količjak drugače kazalo.

Drugi razlog, ki ga navajajo za votlost zmage, je odločen poraz republikancev v kongresu. Znamenja se pojavljajo, da bo Nixon težko vozil s sovražnim kongresom, sedaj še težje kot v prvem terminu, ker so se pri volivni borbi dogodile zelo nečedne stvari proti nekaterim demokratskim kandidatom osebno,

Joža Likovič

Božji lesec

Sveta družina na begu: Marija v solzah, sveti Jožef ves skršen, Jezus pa majhen in plah. Ubožci so morali na mah zapustiti ljubljeno domačijo v Betlehemu, tanke ciprese in smokvine ga je ter prijazni sončni svit. Tam je zdival Herod, krvavi kralj in trining v škrlatu, krvoločen starec z boleznijo v očeh ter zlobo in črvi v srcu. Nedožna kri je prelitla, pomorjeni drobljančki leže s stegnjenimi ročicami in zevajočimi ranami na pragih, neštete matere so odrevenele v smrtnem strahu.

Sveta družina je utekla pogubi in se z begom rešila v mrzlo tujino. Pot je bila dolga in težavna. Sveti Jožef je nosil culo in skrbi, Marija blago Dete. Jezus je spotoma odvezal grehe in nadloge zemljanov, ki bi sicer zapravili nebeško srečo, pa so zaradi njegove bližine začutili milost spreobrnjenja in pokore.

Tako so prišli revni ubežniki tudi na ubogi Kras ter trkali tod in tam. Onstran Križne gore so zgrešili pot v toplejše kraje. Sneg je zametai sledi pastirjev, ki so pred tednom nabirali mah in zboditje. Sončne košenine in muljave pod Vinjim vrhom so bile prazne, gabri goli in prezeblji. Nikogar niso srečali v Menišiji, samo v Otavah je še bedel pri skalni luknji star pušavec in jim pokazal pot v reber do ljudi. Dolgo je zrl za čudežnimi stopinjami, ki jih je ozarjal bel odsvit; male grudice so se neprestano drobile kakor ognjeni spreminki za božjepotnima človekoma. Samotarec je spokorno pal na kolena in molil dalje.

Tako sta se ustavila sveti Jožef in Marija pred ajdovskim gradom, ki je kraljeval kraj rakiških samot. Marija se je nasmehnila, da bi potrkala ter prosila za topel grizljaj in varen kot. Pusta in spolzka pot skozi Menišijo je vse tri utrudila. Pred njimi niso trobile trume angelov, ki bi jim utirali pot s svojimi ozkimi nožicami in kazali pravo smer s svojimi zlatimi temeni. Božja mati se je zbala za svojega ljubelega sina, ki se je ponižal zaradi grešnih ljudi. Resnično! Jezušček je že skoraj medlel, mraz in strupena kraška burja sta grizla njegova nežna ličeca. Marija je potrkala na težka grajska vrata. Veža je bila svetla in obokana. No mostovžu pod stolpom se je pojavil mrk stražar in jih odpodil, češ kaj nadlegujejo gospodo. Strašni psi so zalajali onstran zlokobnega zidovja in se začeli grozeče trgati z verig. Objestni grajski hlapi so se nabrali kraj vrat; zasmehovali so nesrečno družino in jo

prešerno obmetavali s kruhovimi svaljki. Nehvaležni ljudje!

Marija in sveti Jožef sta se vsa žalostna odpravila dalje. Medtem se je nagnil dan, vse stvarstvo je občemelo v sijaju zimskega večera. Čudovita ubranost je zajela sleherni odenek stvarstva, celo najbolj skrito ledeno svečko, ki se je blestela na pritlikovem zboditju. Nič se ni ganilo. Edino zapoznela srnica se je spustila preko poti in obstala na parobku; njene svetle oči se niso mogle nagledati nebeških popotnikov.

Vrh dola je sveta družina obstala, sveti Jožef je preložil culo. Marija je razmišljala, kam bi krenila z drobnim bremenom v naročju. Nežno se je sklanjala nad Jezusom. V duhu je obšla vse vasi in kočje, stisnjene v hudourni zagate in med krimske zabode. V vaško reber se ji je zdelo predaleč, tudi ni hotela nadlegovati revežev, pri katerih sta doma bob in pomanjkanje. V Ribjeku pa so ljudje tako osorni in odurni, pobožno družino bi gotovo zasmehovali. Morda bi našla topel kotiček pri Goričevih. Končno se je spomnila svojega svetišča na Žalostni gori. Tjakaj pojdejo, tam bo položila Jezusa v jaslice in čula pri njem do svetega jutra, ko bodo odšli dalje. Tako je svetovala božjemu redniku Jožefu. Preden so se spustili v Prijezerje, je želela previti prvorojenca. Silna boleost jo je prevzela, ko je videla pred seboj zmraženega in bednega sina. Toda kje naj previje božje Dete, kam naj ga položi? Kamorkoli se je ozrla, povsod se je razprostirala zamrzla gošjava, ki jo je pokrival težek somrak, bolj gost in temen kot sto polnočnih ur.

Ko je sveta mati iskala varno mesto, je zagledala pod potjo neznačno drevce, ki je edino zelenelo sredi zasneženega stvarstva, kakor bi kipele kvišku novo upanje. Pritlično drevce je bilo pozabljen grm, zboditje, podobno trdovitemu osatu brez lepote in mičnosti. Njegovi listi so bili zašiljeni v oster trn. Vzlic svoji preprostosti in ničevosti je spoznalo božje potnike, razprostrlo svoje veje in nudilo dobro streho proti burji. Tudi koreninje se je zganelo in razrinilo snežno skorjo, da se je pokazala mehka mahovita ruša. Sveti Jožef je razgrnil popotni plašč, Marija je položila nanj svojega ljubljence. Med previjanjem so ji v bolesti kapale solze na zeleno listje zboditja; kamor je pala njena materinska solza, tam se je pokazala majhna, rdeča jagodica. Tedaj se je zranil Jezušček v njenem naročju in zakrilil z obema ročicama, ka-

Samo en trenutek . . .

V deželi južnega križa cvete jasmín. Močni opojni vonj se meša v vroče pojetno popoldne.

Mesto Svete Marije Dobrega Zraka — Santa María de los Buenos Aires se pripravlja na praznovanje. Izložbe trgovin so bleščeče okrašene, množice ljudi se mrzlično prerivajo po pločnikih, gnetejo po trgovinah, se vračajo obloženi z darili. Hodim po ulici Santa Fé — Sveta vera. Tlak ulice je razbujen, puhti od vročine, le od časa do časa se zazdi, da zaveje hladen veter iz pristanišča.

Val brezobrazne množice me vleče s sabo. Dekliška kratka krila, doigri fantovski lasje, kričeče barve hlač... Nemirna sem in utrujena.

Božič. Tisti lepi zasneženi božič iz mojih prvih otroških spominov. Vonj po smrečju in kadilu, jasice v kotu in lučke ob njih. Božični napravi naših slovenskih pesmi, ki jih nekdo igra na orgle. Skrivnostno otroško doživetje rojstva Gospodovega.

Zdrznem se, slika se je razblinila kakor snežinka na soncu, hotela sem ujeti belo zvezdico v roko, pa mi je ostala na dlani le solza.

„Samo trenutek še, zakaj ste pa danes tako prijetno razpoložena?“

Držala je za kljuko pri vratih, njegov glas jo je ustavil. V trenutku se je obrnila in velike nemirne oči so se veselo uprle vanj.

„Tako, kar tako, čez nekaj dni bo Božič,“ se je nasmehnila.

„Ah, seveda, praznovanje, dobra jedila in pijača; darila — se razume. Jaz bom seveda stradal; zdravnik mi je naložil strogi post, če hočem še nekaj časa živeti,“ je zagodrnjal.

„Saj je še drugi način praznovanja božiča, tudi jaz se ga ne veselim le zaradi jedače in pijače in morebitnih daril.“

„Kaj še! Neumnost! Vse je le užiti.“

kor da blagoslavlja drevce; razdelil je mrakove, da so se čule njegove besede v odprta nebesa: „Ne plakaj, mati! Herod in ajdovski grad bosta minila kot zavržena stvar. Tebe pa bodo slavili zemljani v božičnih dneh kot Devico in božjo mater. In drevesce to pa bo zelenelo in poveličevalo spomin svete noči in našega prvega trpljenja na begu iz Nazareta.“

Tako se je zgodilo! V zimskih dneh še vedno zeleni sredi krimskih brežuljov in zabodov božji lesec ali zboditje. Na belem božičnem prtu, ki ga leto za letom natko svetle božje poslanke, pa se bleste njegove rdeče jagodice...

vanje, kar pogledajte okrog sebe, vse je le denar. Vse si lahko kupiš, še ljubezen,“ se je nesramno norčeval.

Zagnusil se ji je. Njegovo debelo telo, kateremu se je poznalo, da se mu hoče le hrane in pijače ter uživanja, se ji je zdelo le še gmota mesa, v kateri bi zama iskal duše.

Preteklo noč, ko se je skupaj z zdravnikom trudila in so mu le za las rešili življenje, se ji je smilil. Danes pa, ko se ji je tako razgalil, je čutila le gnus.

„Saj je vendar še kaj drugega v življenju in ne samo uživanje,“ je bruhnilo iz nje.

„Ljudje se borimo le zase, le za lasten trebuh.“

„Se vam pozna“ mu je vrnila.

„Plemenitost, dobrota, kje pa še najdete kaj nesebičnosti... menda vendar ne verjamete več v pravljice.“

„Verujem v Boga in v dobrega človeka.“

„Bog, mogoče res obstoja, ne vem, morda je kje daleč. Dobri človek, kje pa je? Koljemo se med sabo in izpodrivamo drug drugega. Vesel sem, če napredujem, četudi za ceno padca sočloveka. Plemenitost, nesebičnost? Kaj še? Kar pogledjte. Tudi vi, ki mislite, do ste dobra, opravljate svoje plemenito delo za denar,“ je končal s ciničnim glasom.

Prebledela je, kakor da bi jo udaril v obraz.

Naslonila se je na vrata, bala se ga je, rada bi pobegnila, pa je stala kakor pribita. V svoji svetlomodri bolničarski uniformi se je zdela tako neznanca.

Zakaj je tako surovo vdrl v njeno prijetno razpoloženje? S kakšno pravico ji jemlje veselje do dela? Ko je dolgo noč stala ob njegovi postelji, mu je vendar želela rešiti le življenje in ni mislila na plačo ob koncu meseca. Zakaj žali njeno vero?

„Pojdite sedaj, če vas bom potreboval, vas bom že poklical,“ ga je še siljala reči.

Občutim samoto. Zazdim se kakor puščavski pesek, suha.

Kakor okleščeno drevo v viharju. Utrujena sem, nemirna, mladost mi nolzi iz solz in ne morem je ustaviti. V nemoči Te iščem. Hrepenim, žeja me Tvoje ljubezni. Kličem k tebi, ne pusti me same...

Naenkrat je betlehemske poljane obšla skrivnostna svetloba in zaslišalo se je čudovito petje: „Slava Bogu na višavah... V revnem hlevcu se je rodilo Dete, ki je prineslo Luč v temo. Ljubezen in mir. Pastirji, ki so čuli

pri čredah so prvi slišali blagovest.

Tudi danes se je rodil Zveličar. Za človeka, ki je poletel v vseмирje in stopil na Luno, za razbičane in izkrvavljene narode Vietnam in Biafre, za nasičene, sestradane in lačne, za razprte družine, za izgubljene in tavajoče.

Prinaša Luč, Ljubezen in mir nam nemirnim popotnikom dvajsetega stoletja.

Trka na tvoje in moje srce. Ga bova sprejela?

Božji blagoslov ti želim v teh božičnih praznikih.

F. Gorše: K polnočnici na Koroškem

ISKANJE
Jože Dular

V zametih preko hriba gazijo ljudje in v svitu bakle se snežni prt iskri. Vso noč je burja vlekla čez gozdove in izpod črnega neba še vedno sneg leti.

Vsa pota so zastrta. V medlem žaru majave luči iščejo zakrito gaz. Nad njimi burja v vejah se prevreka in jim zaganja mrzli sneg v obraz.

Na vrhu hriba... V dalji svetla okna nevidne cerkve prek poljane zro. Ugaša bakla, zadnji žar je umrl. Skoz noč ponudil jim je Bog rokó.

Mirko Kunčič

Božič revnih, bolnih, pohabljenih, zapuščenih . . .

PREPROST POMENEK ZA VELIKI ČAS

Božič trka na duri. Tiho in skrivnostno nam oznanja blagovest: rodil se je v revnem hlevčku na slami Tisti, ki je še majhen in nebogljen, a že velik v svojem vesoljnem poslanstvu. Pridite vsi, revni in bogati, obteženi z bridkostmi in slabostmi — in poklonite se mu! Ali ni rekel: Kdor prosi, prejme, kdor išče, najde in kdor trka, se mu odpre.

Že zgodaj sem se seznanil s telesno in duševno revščino. Kot stransko vejo svojega udejstvovanja sem si pri „Slovencu“ pred vojno osvojil socialno reportažo. V tem svojstvu sem obiskal domala vse slovenske socialne zavode, hodil pa tudi k sodnijskim razpravam. Sodniki so me pisano gledali, ker sem iskreno skušal krivdo vsakega obsojenca omiliti z olajševalnimi okoliščinami: s slabo vzgojo, vplivom ceste, z revščino in na sploh z okoljem, ki mu ni moglo nuditi ničesar spodbudnega. Pokojni urednik Kremžar mi je ta poročila radevolje objavil. Nekoč se je pošalil: „Zdaj pa res ne vem, ali je to poezija ali filozofija!“ In ker sem toliko hudega videl in doživel — pišem zdaj o Božiču revnih, bolnih, nesrečnih, pohabljenih, zapuščenih...

Marsikateri dogodek v socialnih zavodih me je pretresel v dno duše. Koliko telesne in duševne revščine, ki se da samo omiliti, ne pa odpraviti, je bilo napokanih v njih! Vendar moram pribiti nekaj, kar je v popolnem nasprotju z demagoškim pisanjem sodobnih pisateljev in časnikarjev: povsod sem našel vzoren red in skrbno varstvo; zla-

sti tam, kjer so delovale slovenske usmiljenke. S kakšno ljubeznijo so se žrtvovale za svoje varovance!

Naj za dobro omenim dogodek v poljševalnici za duševno zaostale, izprijene, zavržene otroke. Učitelj, ki je skušal svojim gojencem vcepiti v srce najosnovnejša pravila vzgoje in življenjskih napotkov, mi je potožil, kako nevaležno, odgovorno delo je to. Poklical je enega izmed gojencev in mu velel:

„Deklamiraj nam Župančičevo pesem!“

Fantek je „bistro“ pogledal, se moško izprsil in zadržal:

„Čuk se je oženil,
tralalá,
sova ga je vzela,
hopsasá.“

Učitelj se je ves obupan prijel za glavo, jaz pa sem se prizanesljivo smehljaj. Upošteval sem, da si fantek v svojem nepoznanju slovenske literature kaj lahko preprosto predstavlja, da je pesem „Čuk se je oženil“ — najlepša Župančičeva pesem... Kdo bi mu to zameril!

Življenje je polno tragedij, velikih in majhnih. Kadar pa tragika življenja zajame v svoj vrtnec najmlajše, se človek ves presunjen zgrozi. Obiskal sem zavod za slepe otroke v Kočevju, kjer je kot učiteljica delovala tudi gospa Vivodova. Še danes mi blodi v spominu deček, ki mu je bilo morda osem let. Imel je velike, lepe, široke odprte oči.

Motile so me samo drobne bele pikice v zenicah. Vprašal sem učiteljico:

„Ali je fantek slep?“

„Popolnoma slep,“ je odgovorila učiteljica.

In tedaj mi je začela pripovedovati žalostno zgodbo o sovraštvu med fantkovim očetom in sosedom. Ko nekega dne fantkovega očeta ni bilo doma, se je sosed prikradel v njegovo hišo, pograbil masčevalno fantka za vrat in ga začel s šivanko zabadati v oči. Tako je fantku za zmerom ugasnilo sonce... Grozodejstvo, ki mu ni enakega na svetu!

Kako je potemtakem z revščino in trpljenjem na svetu?

Kadar dobim v roke knjigo, za katero že vnaprej vem, da je prenasršena s komunistično tendenco in demagogijo, jo berem z največjim odporom in duševno neprisočnostjo. Pred letošnjimi božičnimi prazniki sem se lotil romana režimskega pisatelja Ingoliča „Kje ste, Lamutovi?“ — Ingolič opisuje naporno in nevarno delo rudarjev globoko pod zemljo. Komu se ne smilijo ti siromaki, ki so v stalni nevarnosti, da jih zasuje ali zaduši piš? Toda, ljudje božji, vse to se je dogajalo samo pred vojno, ko še niso bili na krmilu socialni reformatorji! Takrat so bili vsi pazniki, mojstri, uradniki, inženirji in ravnatelji še tolstorite pijavke, ki so živeli samo do delavske krvi. Po „osvobodilni“ vojni se je to temeljito spremenilo. Rudniki kakopak še stoji, toda nikarte mislite, ljudje božji, da se je zdaj treba še kakemu rudarju spustiti tristo ali več metrov pod zemljo! Za božjo voljo! Zdaj pretno kar sam od sebe s svojo elementarno silo bruhla cele skladovnice črne rude na beli dan. Srečni rudarji stojijo pod milim nebom, žvižgajo, prepevajo in se gostijo...

Tudi tovarne po „osvobodilni“ vojni

še stoji. Toda nikarte misliti, ljudje božji, da je treba še kakemu delavcu prestopiti prag, kjer brne smrtonosni stroji. Delavci se zberejo pred tovarno, eden izmed njih sproži gumb — in stroji v tovarni se veselo vrte in producirajo, da je veselje... In tudi „delavskih valptov in pijavk“, paznikov, mojstrov, uradnikov, inženirjev in ravnateljov ni več. Vse teče kakor po maslu brez njih... Skratka: raj na zemlji!

Tudi tovarniški dimniki še stoji. Nikarte pa misliti, ljudje božji, da se še po socialni revoluciji iz njih dviga „gost, črn, umazan dim, poln kužnih saj“. Kaj še! Zdaj se iz tovarniških dimnikov sukljajo osvežujoče, parfumi-rane sapice — balzam za pljuča in srce... Kakšen epohalen napredek!

Duhovniki, ki so prihajali med izseljenke rudarje, so bili v Ingoličevih očeh vsi tolstolični, hinavski, zahrbtni, s „skrito mislijo“, čeprav so pri rudniški upravi posredovali za uboge rudarje. Ko so „pravoverni“ rudarji v Franciji igrali Finžgarjevo dramo Veriga, je eden izmed igralcev žolčno pribil: „Vidite, tako je pri nas: domá se pripravajo in tožarijo za staro verigo, mi pa moramo po svetu.“

Po „osvobodilni“ vojni pa so se doma prepirali in tožarili z novo verigo, ki je hotela ukovati vse, pa so se ji le izmuznili stotisoči, ki so odšli s trebuhom za kruhom v sosednje države, kjer ne poznajo verig... Takšnega izseljevanja zgodovina slovenskega naroda ne pomeni. Ingolič, Ingolič, napiši nov socialni roman!

Ingolič je, kakor vsi komunistični pisatelji, zagrizen sovražnik bogatašev — razen tistih kakopak, ki se mastijo pri režimskih koritih... Zategadelj se ne bo niti malo zgražal nad tem, da si je komunistični pesnik Neruda,

prvoboritelj za pravice „revnih, zatiranih, teptanih“, kupil v Franciji za 80 tisoč dolarjev luksuzno graščino, v kateri zdaj živi kot srednjeveški grof. Koliko koristi imajo od te luksuzne graščine „revni, zatirani, teptani“, naj nam povedo Nerudovi revolucionarni oboževalci...

Lepo in hvalje vredno je, da bo Jugoslavija na svoje stroške zgradila bolnišnico za revne otroke tam v daljnem Sudanu. Še lepše in hvalje vrednejše bi bilo, če bi turistom, ki si hodijo ogledovat njene Potemkinove vasi, pokazala tudi ozadje teh Potemkinovih vasi: nepopisno revščino, ki se skriva za njimi. Če kdo dvomi, naj se zglaš pri meni, da mu postrežem z vsemi argumenti! In kdo bo za letošnji božič spet blažili rane revnim, bolnim, nesrečnim, pohabljenim, zapuščenim rojakom v domovini? Oblast? — Samo narodno in versko zavedna slovenska mladina!

Tudi naša nova domovina Argentina preživlja hudo ekonomsko krizo. Tako daleč pa vendarle še nismo, da bi po vzorcu domovine začeli zbirati stare, zarjavele žlice in vilice, okrušene krožnike, skledice, ponve, lonce, obešalnike in drugo ropotijo, ki jo vržemo med staro šaro. Vsaj žlico ima vsak siromak v Argentini, čeprav je bridka resnica, da ta ali oni z njo nima dosti za jeti... Revščina je pač kot reka, ki teče, teče in se ne more nikoli izteči...

Imamo v naši slovenski skupnosti tri ustanove, ki izpolnjujejo Kristusovo poslanstvo o ljubezni do bližnjega: Vincencijevo konferenco, Zvezo slovenskih mater in žena ter Rožmanovo zavetišče. Kar bomo žrtvovali tem trem ustanovam, bomo žrtvovali Jezuščku samemu, in to bo najlepše darilo, ki si ga On more želei za ta prelepi božični čas, ki je simbol ljubezni med Bogom in človekom.

„NI DOVOLJ, DA SE REŠI POSAMEZNIK.

REŠITI SE MORAMO KOT CELOTA.“

OB 25-LETNICI DRUŠTVA SLOVENCEV

V prihodnjih tednih se bomo spominjali obletnice ustanovitve Društva Slovencev, ki se sedaj imenuje Zedinjena Slovenija. Prvi in ustanovni občni zbor tega društva je bil 25. januarja 1948.

Kakšne so bile razmere pred ustanovitvijo in ob ustanovitvi, vedo le tisti od starejše generacije, ki so pri tedanjem delu za izselitev slovenskih beguncev iz Evrope sodelovali. Vsaj približen pogled na tisto dobo prikazuje članki v Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1949, ki so jih napisali gg. Jože Košiček, pokojni Janez Hladnik in uredniki Koledarja.

G. Jože Košiček ugotavlja, da je bilo v maju leta 1946 že jasno, da bodo morali slovenski begunci iz Evrope po svetu. Znašli so se pred dvema neznankama: kam in kako? V Rimu je bil dr. Krek s svojo pisarno in glavni begunski odbor, kateremu je predsedoval. Pri reševanju vprašanja kam naj bi šli slovenski begunci, je dr. Krek obiskal skoraj vsa diplomatska predstavništva ameriških držav. Na mnogih teh potih ga je spremljal Košiček. Odgovori so bili večinoma negativni ali pa so bili stavljeni pogoji, ki so dajali malo upanja na uspeh.

V Argentini je bil Janez Hladnik. Njegov položaj je bil izredno težak. Na prvem občnem zboru Društva Slovencev ga je pojasnil takole: „Koncem leta 1945 in začetkom leta 1946 so prišli prvi klici slovenskih beguncev v Italijo za pomoč. Do takrat slovenska kolonija v Argentini sploh ni bila pravilno informirana o dogodkih, ki so se dogajali doma med vojsko. Radi neinformiranosti in propagande komunistično usmerjenih slovenskih izseljencev, se ni čuditi, da je stara slovenska kolonija v veliki večini zavzela zmotno stališče do slovenskih beguncev.“ V začetku leta 1946 se je g. Hladnik moral, kakor je sam povedal, tako rekoč odcepiti od stare slovenske kolonije, da se je mogel posvetiti delu za omogočenje preselitve slovenskih beguncev iz Evrope v Argentino. Vse delo je moral vršiti sam osebno in je 20. novembra 1946 izposloval dovoljenje za 10.000 slovenskih beguncev, da pridejo v Argentino. G. Hladnik je tudi pripovedoval, da so mu v tistih zmedenih časih dala najbolj jasno sliko o tem, kaj se je dogajalo v domovini in zakaj so šli slovenski begunci v svet, poročila, ki mu jih je pošiljal msgr. Gabrovšek iz Severne Amerike.

Vse priprave je Janez Hladnik vodil sam brez pisarne do januarja 1947, ko

sta prišla v Argentino prva slovenska begunca Jože Košiček in Anton Grčman. Košiček je takoj priskočil na pomoč g. Hladniku, ki je pozneje zapisal: „Vse do novembra 1947 sva nosila odgovornost za vse s Košičkom. Tedaj je začel delovati Klub slovenskih beguncev, sestavljen že v oktobru, katerega tajniške posle je prevzel Tone Skubic.“ Tekom leta 1947 so prihajali le posamezni begunci iz Italije. Prva skupina 11 fantov je prišla junija, septembra pa skupina, v kateri je bilo 33 beguncev. 7. decembra 1947 je zopet prišla skupina 11, med katerimi so bili Miloš Stare, dr. Janež, Jože Albreht, dr. Mihelič, Nikolaj Jeločnik in drugi.

Na Silvestrovo 1947 je bil zadnji sestanek Kluba na katerem je Miloš Stare že razdelil prvo številko Svobodne Slovenije z datumom 1. januarja 1948. Klub se je nekako preosnoval v pripravljalni odbor za ustanovitev nove organizacije slovenskih beguncev, ki naj bi bila na širši osnovi. Predsedstvo pripravljalnega odbora je prevzel g. Janez Hladnik. Miloš Stare in Tone Skubic pa sta začela s pripravi za ustanovitev nove organizacije, to je sestava pravil, namena društva, itd.

Prvi in ustanovni občni zbor nove organizacije je bil 25. januarja 1948. Tedaj je bilo navzočih že 110 slovenskih beguncev in begunk. Začel ga je Janez Hladnik, ki je v svojem govoru orisal vse težave, ki jih je imel pri delu za prihod slovenskih beguncev v Argentino. Nato so navzoči poverili Ladislava Lenčka, da vodi občni zbor.

Iz zapisanega prvega občnega zbora posnemamo tole:

Predlog pripravljalnega odbora je bil, da bi se nova organizacija imenovala „Društvo Slovenija“. Sprejet pa je bil drug predlog, da se imenuje „Društvo Slovencev“.

Odklonjen je bil predlog da v novi organizaciji ne bi bili samo begunci, ampak tudi prejšnji izseljenci če bi to želeli. Po sklepu občnega zbora naj bo nova organizacija le društvo slovenskih beguncev.

Z velikim navdušenjem je bil sprejet predlog pripravljalnega odbora, ki ga je prebral Lado Lenček in se glasi takole:

„Ko slovenski protikomunistični begunci ustanovljamo svojo begunsko organizacijo v Argentini, čutimo dolžnost, da izrečemo iskreno zahvalo č. g. Hladniku.“

Četudi sam ni begunec, je vendar pokazal toliko požrtvovalnost, ljubezen in skrb za našo usodo, da je in bo nje-

govo ime vedno povezano s slovenskimi begunci v Argentini.

Da se vsaj skromno oddolžimo njegovemu velikemu delu, predlagam, da občni zbor imenuje č. g. Janeza Hladnika za častnega člana in za častnega predsednika „Društva Slovencev“.

Pri volitvah je bil nato izvoljen za absolutno večino prvi odbor Društva Slovencev v sledeči sestavi: predsednik: Miloš Stare, I. podpredsednik ing. Albin Mozetič, II. podpredsednik Albreht Jože, tajnik Skubic Tone, blagajnik Lenček Ladislav CM, gospodar ing. Avgust Vivod. Odborniki: dr. Bojan Ribnikar, ing. Jože Brodnik ter gđc. Marija Petelinova. (Tekom leta so bili kooptirani v odbor gg. Anton Orehar, Joško Krošelj in dr. Tine Debeljak).

Glede članarine je pripravljali odbor predlagal, da naj bi vsak član plačal mesečno članarino v višini enodnevnega zaslužka na mesec. Po daljši debati je bil predlog spremljen tako, da je znašala mesečna članarino eno tridesetino osnovnega mesečnega zaslužka članov.

Odbor Društva Slovencev se je takoj posvetil delu, organiziral društveno pisarno, navezal stike z različnimi ustanovami in se predstavil tako civilnim kakor tudi cerkvenim oblastem. Samo bežen pogled na prvo leto delovanja odbora kažejo številke koncem leta 1948: Društvo je prejelo od Slovenskega socialnega odbora v Rimu 6719 prošnje uveljavitve dovoljenja za Slovence v Italiji, 5098 v Avstriji ter 800 v Nemčiji. Društvena pisarna je sestavila že v prvem letu kartoteko za okrog 5000 beguncev, da je olajšala delo pri Direkciji za emigracijo. Samo v prvem letu je društvena pisarna prejela in odpredala 2166 dopisov.

Opis dela društvene pisarne za odbritev spiskov beguncev iz Italije in velike težave katere je bilo treba premagati, da je bil omogočen v Argentini prihod beguncem iz Koroške ne spada več v okvir tega članka.

Opozoril bi le še na informativni sestanek članov društva, ki je bil šest mesecev po ustanovitvi društva 9. junija 1948 in se ga je udeležilo nad 400 članov. Podpredsednik Jože Albreht je imel najprej predavanje o dolžnostih slovenskega emigranta. Odborniki so podali poročila o šestmesečnem delu. Tajnik Tone Skubic je v svojem poročilu poudaril: „Ko po šestih mesecih obstoja društva gledamo na izvršeno delo, ne smemo pozabiti, da je bilo to delo pionirsko. Najtežji so povsod začetki. V dokajšnji meri se je posrečilo društvu te težave odstraniti. V večji

Avstrijski državljani so o položaju slovenske narodne skupnosti premo poučeni. Okoli 80% vprašanih meni, da v Avstriji ravna z manjšinami „boljše ali vsaj tako dobro kot v drugih zahodnoevropskih deželah.“ Nobeden izmed vprašanih pa ni odgovoril, da z manjšinami ravna slabše. Na vprašanje, ali s pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem ravna boljše ali tako kakor Italijani z južnimi Tirolci, jih je 46% odstotkov odgovorilo da boljše, 26% da enako, le 7% pa, da slabše.

Procesi slepijo javnost

Pod pritiskom mednarodne javnosti, ki je z budnimi ušesi zasledovala nacistične orgije okoli postavitev dvojezičnih napisov v skrbno izbranih krajih južnega predeľa Koroške, so se avstrijske oblasti le odločile, da bodo postavile krivce pohodov proti dvojezičnim napisom ter razne mazače pred sodišče.

Toda če točno pogledamo na okoliščine, ki so prevedle do tega, da so se sodnija in državna tožilstva odločila, da bosta postavila eksempl, se pokaže, da obstoji velika nevarnost, da bodo obravnave proti nekaterim storilcem le formalne in bi si tako varnostni organi kot tudi sodišča lahko umili roke v nedolžnosti, češ „storili smo, kar smo mogli.“

Ker se bodo vršile obravnave pred dejavnim sodiščem je vprašanje ali bo javnost za procese sploh zvedela. Eksempl, ki naj bi s tako postavili, bo ostal brez pravega učinka.

P.

meri pa bi društvo uspelo, če bi ga res podpirali vsi člani.“

Predsednik Miloš Stare je v svojem obširnem poročilu odgovarjal tudi tistim, ki so širili mnenje, da je društvo nepotrebno. Takole jim je dejal:

„Tistim, ki pravijo, da ni treba društva in organizacij, odgovarjam z vprašanjem: Zakaj nisi tega tedaj govoril, ko si prošil organizacije, da bi prišel semkaj? Zakaj si se tedaj obračal na Slovenski socialni odbor v Rimu? Zakaj nisi tedaj protestiral proti nabirkam, ki so se vršile v ZD pri Ligi slovenskih katoliških Amerikancev za pomoč slovenskim beguncem? Dokler je en sam Slovenec še, ki želi priti v Argentino, pa ne more,

Kdo bi jih ne bil vesel...

Ob letošnjem Almanahu Srednješolskega tečaja

Kar naprej moramo poslušati zabavljanje nekaterih gorečnejšev čez slovensko mladino: da imajo fantje dolge lase, da imajo dekleta mini kriča, da se preveč lahkoživo vedejo, da hodijo dekleta na plese v slovenske domove brez spremstva staršev, da se večkrat med seboj, pogovarjajo v španščini (v Severni Ameriki pa v angleščini), da ne kažejo do starejših tistega spoštovanja, kot je to bilo včasih... itd.

Pa sem enega teh kritikov vprašal: „Ali ste bili na mladinskem festivalu?“ Odgovor se je glasil: „Ne, nisem bil. Kdo pa bo poslušal jazz muziko in beat popevke!“

„Ali ste bili na Mladinskem dnevu na Pristavi?“

„Ne, ker nisem imel časa.“

„Ali berete Mladinsko vez? Ali berete almanah, ki jih vsako leto izdaja abiturienti srednješolskega tečaja?“

„Ne, ne berem takih nezrelih stvari.“

„Tako, dragi gospod, na nobeni mladinski prireditvi nise bili in ne berete ničesar, kar napiše naša mladina, pa si jo vendarle drznete soditi, ko je jasno, da njenega življenja ne poznate. Povem vam, da je bil letošnji festival izredno lena prireditve brez jazza in beat popevk, da so mladinski dnevi po naših domovih, zlasti pa še skupni Mladinski dan na Pristavi pravi mladinski prazniki, polni zdravega veselja. Čeprav kdo tu in tam spregovori špansko besedo, ima ta mladina globoko narodno zavest in spontano uporablja narodne simbole. Pravijo, da v domovini mladina pijančuje. Ne vem, koliko to drži. Drži pa to, da naša mladina tu ne piiančuje. In dalje, zakaj bi fantje ne smeli nositi dolgih las in dekleta kratkih krič, ko je danes to splošna moda na vsem svetu. Seveda je res, da nekateri in nekatere pretiravajo, kar pa ni ne lepo in ne okusno.“

Sedaj pa bi rad vam, gospod kritiki, in vsem bralecem nudil majhen dokaz, da smo mi svoje mladine, ki raste daleč od domovine in v tujem okolju, lahko zelo veseli. Ta mladina pri vsej svoji živahnosti jemlje življenje resno, jo zanimajo slovenski problemi, je vnet za vse dobro. Ta majhen dokaz je letošnji almanah srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu. Naj vam o tem almanahu kaj več povem.

Slovenija v svetu

Dijaki petega letnika srednješolskega tečaja izdajo vsako leto almanah, da z njim pokažejo, kako so koristno uporabili šolsko leto. Pod vodstvom svojega razrednika si izberejo skupno nalogo, jo obdelajo z vseh strani in te svoje izsledke izdajo v drobni — pa za slovensko emigracijo dragoceni — knjižici. Niso to še popolne znanstvene razprave, so pa vsekakor lepi, tehtni in skrbno sestavljeni članki.

Letos so dijaki petega letnika pod vodstvom svojega razrednika Tineta Debeljaka ml. preučili in pregledali zemljepisno razširjenost Slovencev po raznih državah ter njih življenje. Tako so dijaki spoznali tisti del Slovenije, ki leži izven meja tako imenovane slovenske republike, kjer živi večina slovenskega naroda. Te ude slovenskega naroda, ki niso politično-upravno združeni z matično domovino in so raztreseni po vsem svetu, so dijaki imenovali Slovenija v svetu.

Knjižica ima 44 strani in teh straneh se vrstijo kratki članki, ki podajajo sliko Slovencev v zamejstvu in domovini. Na kratko omenim vsebino posameznih člankov.

Kratkemu uvodu, ki ga je napisal razrednik Debeljak, sledi članek „Ideja Slovenije v svetu“ (napisal Pavel Fajdi-

toliko časa je naša sveta dolžnost, da z delom ne prenehamo. In ne bomo prenehali. Naše nadaljnje delo se bo potem, ko bo izvršena naša prva naloga usmerilo na gospodarsko in kulturno področje... Slovenski novonastavljeni v Argentini se moramo zavedati, da delamo življenjski izpit. Delamo preizkušnjo, ali se znamo živeti v novo življenje, v katerem smo se znašli, ali se bomo utopili. Ni dovolj, da se reši posameznik. Rešiti se moramo kot celota!“

Če ob 25-letnici obstoja Društva pogledamo na njegovo delo, moremo ugotoviti, da se tudi kot celota lahko rešimo, samo če hočemo.

M. P.

ga ml.) V članku je poudarjena misel, da je narodnost zavest pripadnosti nekega narodu. Po tej zavesti ostajamo mi Slovenci, pa naj živimo na kateri koli celini. V nas mladih — pravi Fajdiga — teče slovenska kri, imamo slovenske ideale. Nismo se organizirali, da bi vzdrževali slovensko folkloro. Naše poslanstvo je: vzdrževati, razvijati in posredovati slovenstvo.

Primorska, Koroška, Porabje

V nadaljnjih člankih so obdelane posamezne slovenske pokrajine na strnjem slovenskem ozemlju pa izven matične domovine. Tako je Mojca Oberžan obdelala Koroško in je svoj lep članek sklenila z pozivom: Podpirajmo slovensko Koroško v vseh njenih težnjah in bojih. Delujmo, da bo prišel skoraj dan, ko se bomo vsi Slovenci zbrali pod streho hiše ene!

Primorsko je orisala Nežka Kastelec. Prikazala je nasilno italijansko raznarodovalno politiko in usodne napake Titovega komunističnega režima v Trstu in Gorici. O Porabju piše Ljotje Petek, ki je zbral zanimive podatke o porabskih Slovencih, ki se le malokdaj omenjajo. Pravi, da je ključ do ohranitve slovenskega življa v Porabju v rokah domače slovenske duhovščine in v večji skrbni matične domovine za te rojake.

Tudi slovenski sezonski delavci so del Slovenije v svetu, kar je lepo opisala Marija Loh v svojem članku „Sezonski delavci“, v katerem obdeluje problematiko slovenskih sezonskih delavcev z narodnega, moralnega in verskega vidika.

Argentina, Združene države, Kanada, Avstralija

O Slovencih v Argentini govori članka „Ekonomska emigracija“ (napisal Jože Repovž) in „Politična emigracija“ (napisala Martina Potočar). Repovž popisuje prve slovenske naseljenke v Argentini, njihove organizacije, njihovo življenje ter vidnejše osebnosti. Potočarjeva pa opisuje življenje slovenskih naseljenecv, ki so prišli v Argentino po drugi svetovni vojni. Pove, kje v Argentini so se naselili Slovenci, koliko prosvetnih domov so zgradili, kako se kulturno udeležujejo ter naštevajo časopise in revije, ki jih izdajajo.

Severno Ameriko (pravzaprav Združene države) je opisala Marta Korošec. Omenja starejše ekonomske ter novejšje politične naseljenke. Naštevajo slovenske organizacije ter slovenske časopise in revije, ki izhajajo v Združenih državah. Kanado pa je popisal Jože Repovž; pove, kje so se naselili Slovenci ter kakšno je njihovo organizacijsko in kulturno življenje. O Slovincih v Avstraliji poroča Marjetka Eiletz. Zanimiv je članek „Misijski svet“ (napisal Franc Cukjati ml.). Da, tudi slovenski misijonarji so del Slovenije v svetu in dokazujejo vsem, da obstaja tudi slovenski narod.

Poseben članek je posvečen delu posameznikov v zdomstvu in zamejstvu. O tem piše Andrej Kočar ter naštevajo slovenske kulturne in druge javne delavce, ki delujejo po svetu. Omenja slovenske pisatelje, pesnike, arhitekte, slikarje, kiparje, znanstvenike, filozofe, zdravnike, profesorje, duhovnike, organizatorje, planince itd.

O potrebi medsebojne povezanosti

O verski povezanosti piše Ivanka Makovec in poudarja velik pomen slovenske cerkvene organizacije med slovenskimi naselenci za versko pa tudi narodno ohranitev izseljencev.

(Nad. na 5. str.)

Na Koroškem se ozračje umirja

„PROCESI SLEPIJO JAVNOST“

Napeto ozračje na Koroškem se je zadnje čase nekoliko umirilo. Potem ko je divjanje nacističnih prenapetih povzročilo obsodbo vse evropske javnosti, in se je Avstrija zdržila ob zavesti, da problem ni tako enostaven in še daleč ne rešen s pristranskimi zakonskimi določbami, teče proces normalno svojo pot. Vendar koroški Slovenci vztrajno nadaljujejo v svojem delovanju, da se svetovno javnost seznani s krivicami, ki se jim gode, da se prepreči ponovne slične izbruhe, in da se s strani podpisnic avstrijske državne pogodbe zagotovi Slovincem polnopravno življenje kot pripadnikom narodne manjšine.

Zagotovilo Jugoslavije

V drugi polovici novembra so se mudili v Beogradu predstavniki koroških Slovencev. Delegacijo, kateri sta načelovala predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Joško Tischler in predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franc Zwitter, je bila sprejeta pri predsedniku jugoslovanske vlade Džemal Bijediću. Razgovorom je prisostvoval tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej. Predsednik ZIS je poudaril da jugoslovanska vlada nenehno upošteva interese slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji in da bo v prihodnje odločno podpirala ti manjšini v njihovi upravičenih zahtevah, da se jima zagotovijo

pogoji za popolno varnost in razvoj. Koroško delegacijo je sprejel tudi član Izvršnega sveta Srbije in predsednik komisije za mednarodne zadeve inž. Petar Kostić, ki je zavrnil špekulacije nekaterih avstrijskih krogov, češ da se Srbi ne bodo zavzemali za pravice koroških Slovencev. Dejal je da „Med Ljubljano in Beogradom v tretiranju vprašanja koroških Slovencev ni razlike. Problemi koroških Slovencev so problemi vsakega Jugoslavana.“

Koroški Slovenci upajo, da te in podobne zahtevke ne bodo ostale, kot še vedno doslej, le pri golih obljubah. Vsaj delno konkreten ukrep je bil sklep jugoslovanske vlade, da postavi koroški manjšinski problem pred Evropsko varnostno konferenco, in sicer v sklopu varnosti meja. Takoj za tem so tudi v Ljubljani ponovno izrazili „upravičeno zaskrbljenost“ glede nadaljnjih odnosov do Avstrije. „V okviru teh odnosov sodi tudi predvsem vsestranski in neoviran nacionalni, gospodarski in kulturni razvoj slovenske manjšine v Avstriji“ je pisalo v noti SZDL.

Avstrijci obsojajo napade

Po anketi avstrijskega društva za socialne znanstvene raziskave je desničarske napade na dvojezične table na Koroškem obsodilo približno 60% Avstrijcev, odobrava pa jih samo 15% vprašanih.

SLOVENSKA SPOMINSKA CERKEV MARIJE POMAGAJ V BUENOS AIRESU

Eden najvažnejših dogodkov v preteklem letu je bil pričetek gradnje Spominke cerkve Marije Pomagaj v Buenos Airesu. Blagoslovitev te cerkve v prihodnjem letu pa bo nov mejnik celotne naše izseljenske skupnosti. Da o gradnji, namenih Cerkev in raznih podrobnostih kaj več zvemo, smo obiskali delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Antona Oreharja, ki je nedvomno duša akcije okoli cerkve. V sledečem članku objavljamo njegove odgovore na naša vprašanja. -t-n

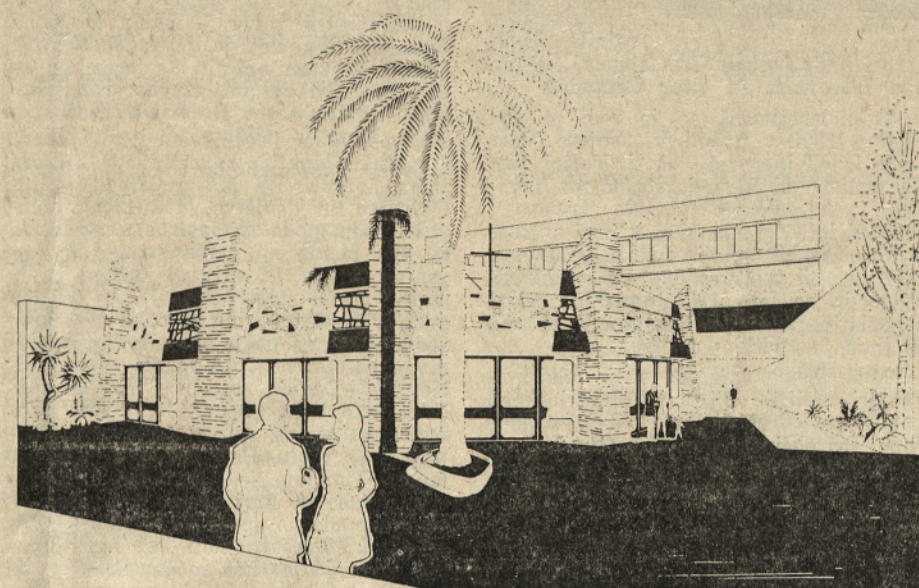
Gotovo je bila ideja slovenske osrednje cerkve v Buenos Airesu živa od prihoda novonaseljencev v Argentini. Kdaj pa se je prvič pokazala konkretna možnost, da se ta načrt uresniči?

Ko smo prišli slovenski begunci v večjih skupinah l. 1948 v Argentino, smo imeli svojo slovensko službo božjo, ki je obstajala predvsem v nedeljski maši s pridigom. Najprej smo se zbirali v kapeli redovnikov marianistov ob Slovenski pisarni na Caballito. Ko je ta kapela postala premajhna, smo po nekaj mesecih odšli v salezijanski zavod sv. Frančiška na ulici Belgrano in smo tako temu središču rekli Belgrano. Čeprav so bili na obeh krajih gostoljubni, smo bili vendar vezani na urnik njihove zavodske maše. Začasno leseno kapelo smo pripravili po selitvi v lastne prostore na Ramón L. Falconu 4158, katere je blagoslovil 25. nov. 1956 škof dr. Gr. Rožman. Ko smo dovršili na tem mestu l. 1965 prvi del novoizdanega poslopja, smo za cerkev porabili prostor pod odrom, ki nam služi še danes; nekateri ji radi rečejo Klet, mi smo bolj spoštljivo govorili o naših katakombah. Že od vseh začetkov po 1965. pa smo resno začeli misliti na zidanje stalne cerkve, ki naj bi bila spominška cerkev. In sicer najprej v zahvalo Bogu, ki nas je v teh letih tolikokrat reševal in nam toliko dobrega naklonil; potem pa tudi našim žrtvam, ki so padale ob naših težkih dneh v revoluciji in drugi svetovni vojni po taboriščih, na cestah, na fronti, kjer so bili prisiljeni mobilizirani. Ko smo si sami uredili stanovanje, je potrebno po ureditvi krajevnih domov in osrednje Slovenske hiše postaviti tudi Bogu med nami njegov dom.

Ena glavnih zaprek pri izvedbi je pomanjkanje finančnih sredstev. Kako ste to težavo premostili? So se rojaki v zadovoljivi meri odzvali nabiralni akciji?

Pri odboru, ki ves čas vodi gradbo slovenskega središča v Buenos Airesu, smo vedeli, da bomo glavno težo stroškov morali naložiti rojakom v Argentini. Veliko jih je to takoj razumelo in z dobro voljo podprlo začetek gradnje cerkve. V večini so to ljudje srednjih dohodkov, nekateri dajejo prav „darove uboge vdove“. Lepo je, da so nekateri podprli prav z velikimi zneski. Smo realisti in vemo, da nas tudi tukaj ča-

ka še trdo in stanovitno delo. Upamo, da bodo počasi spoznali še drugi rojaki, posebej tudi še oni, ki nimajo toliko osebnih problemov, ter podprli zidavo.

Načrt za Spominško cerkev Marije Pomagaj v Buenos Airesu

valnim zbirateljem, katerih dela ni mogoče oceniti.

Glede cerkve je slišati, da je „premajhna in prevelika“. Prevelika za vsakodnevne obrede, premajhna za vseslovesnosti. Kaj pravite k temu?

Z našo spominško cerkvijo nismo nikdar imeli namen zidati slovenske katedrale, ker bi bili stroški ogromni in jo dejansko redno tako ne rabimo. S tem bogoslužnim prostorom hočemo pripraviti kraj, kjer bomo imeli redno nedeljsko službo božjo in številno srednje slovesnosti. V tej cerkvi bomo mogli opraviti slovenske krste in poke ter nekatere pobožnosti, ki jih imamo Slovenci radi pa nas bodo zbirale ob Mariji v njenem mesecu, druge liturgične obrede čez leto, tako posebej tako posebej tudi redno mesečno sv. uro, ko bodo imeli rojaki predvsem redno priliko za sv. spoved, ker bo v bližini živel vedno kak slovenski duhovnik. Za te prilike bo cerkev zadostil lep in velik liturgični prostor. Za večja zbiranja bo mogoče porabiti tudi zunanji prostor, ker se bodo vsa vrata, v katerih je steklo, mogla odpirati in tako povezati ves prostor znotraj in zunaj v enega. Ostane nam pa še vedno velika dvorana, ki zajame vso množico, katere se ob izrednih prilikah zbere!

Hvaležni moramo biti posebej požrtvo-Delo pri cerkvi in sprednji stavbi kar hitro napreduje. Kdaj predvidevate, da bosta dokončno dovršeni ena kot druga?

Če nas ne unese čas in razmere, upamo dokončati za začetek naslednjega šolskega leta v aprilu. Upam, da bodo sredstva zadosti hitro dotekala, ker po prvi pomoči od zunaj, ki smo jo dobili od dobrotelne ustanove v Nemčiji in slovenskih rojakov po svetu, ne bomo mo-

gli več kaj čakati. Tukaj velja beseda našega velikega dobrotnika v začetku, rajnega P. Figalla, župnika Sv. Julije: „Padre Antonio, ko ste se naselenci že opomogli, boste že sami morali skrbeti zase.“ On nam je dal prve prostore za naše pisarne na Víctor Martínez 50 in do svoje smrti blagohotno s kard. Copellom spremljal naše življenje.

Kakšnemu namenu bodo služili prostori v prednji stavbi poleg cerkve?

Slovenci radi sejemo in zborujemo, zato bomo tam pripravili še več prostorov v ta namen, kakor jih imamo doslej. Zlasti bo pripravljen prostor, kjer bodo rojaki mogli mirno čakati na svoje opravke in čitati. Vsi vemo, da nam je čitalnica potrebna, pa jo bomo sedaj imeli. Predvsem bosta dobili bolj ustrezen prostor naši šoli, osnovna in srednješolski tečaj.

Blagoslovitev slovenske spominke cerkve je za naše versko in narodno življenje izredno važen dogodek. Katero glavno misel bi ob tej priliki naslovili na rojake?

Storimo vsi vse, da bi ta cerkev in blagoslovitev postali čimprej resničnost. Da bi v tem vmesnem času vsi čimbolj razumeli potrebo te cerkve, simbol naše zahvale Bogu po Mariji in naša prošnja za pomoč, da ne samo ostanemo stanovitni, temveč napredujemo v zvestobi naši krščanski veri ter narodni zavesti in ohranjanju živ in spoštljiv spomin našim žrtvam, ki so padale za nas in našo svobodo. Dan blagoslovi vse naj bi bil začetek nove dobe našega upanja in skupnega dela vse slovenske družine v Argentini, ki naj ima tukaj svoje najmočnejše središče!

JEZUŠČEK

Lado Borc

V noči božični je onstran vodé Jezušček klical.
Kot zvonček srebrn
je pal njegov glas čez polje.
In brž sem za glasom hitel.

Ko sem onstran prišel,
sem kot sveti Krištof
na svoja ramena Jezuščka vzel.

In Jezušček —
prav kakor v Crngrobu naslikan —
se je z ročicami za moje lase prijel.

Meni je v duši postalo gorko,
in sem Jezuščka nosil —
še kako lahko.

Ko pa sem prišel do srede vodé
so se začele šibiti moje noge —
Jezušček Bog postajal je težak.

O, ko bi Jezus ne nesel me sam
takrat,
bi šel morda svojo pot zadnikrat.
Pa nisti sem mogel ga in tako
delam še danes pot za potjô...

Rudolf Smersu

ALMANAH (Nad. s 4. str.)

„Kulturna povezava“ je naslov članka, ki ga je napisala Lučka Pavšer, v katerem opisuje kulturno delo slovenskih emigrantov ter ugotavlja, da veže Slovence kultura v enotno s slovenskim duhom prevzeto skupino ne glede na kontinent, na katerem žive.

O politični povezavi slovenskih emigrantov piše Magda Zakrajšek. Ugotavlja, da je novejša slovenska emigracija politična emigracija, ki ima tudi politične cilje t. j. „osvoboditev Slovenije komunističnega režima in nato v svobodi ureditev notranje in zunanje političnih razmer, kakor bo v tistem trenutku najkoristnejše in najprimernejše za slovenski narod. Dokler se to ne zgodi, je obstoj Slovenije v svetu ne samo izrednega narodnega, kulturnega, gospodarskega in socialnega pomena, temveč ima, z Narodnim odborom za Slovenijo na čelu, tudi velik politični pomen za nas zunaj in naše rojake doma v naporih za obnovitev svobode v Sloveniji. Naša politična povezanost v svetu je vsekakor eno izmed najmočnejših sredstev, ki jih imamo v svojih prizadevanjih za blaginjo slovenskega naroda.“

Vprašam spoštovane bralce, koliko je v emigraciji ljudi, ki bi tako jasno in trezno gledali na slovenska politična vprašanja kot je to napisala Magda Zakrajšek.

O potrebi ekonomske povezave slovenskih emigrantov piše Roža Jerebič in pravi, da potrebuje narod poleg duhovnih tudi gospodarske vrednote, ker bi sicer težko ohranil svoje mesto v sve-

Dr. Rudolf Hanželič

VAŽNOST VZGOJE V DRUŽINI

Vsakdanja skušnja nam pravi, da vzgoje v družini ne more povsem nadomestiti noben drug vzgojni krog in da more dati družbi dobro vzgojene, za veselo sodelovanje sposobne in s čutom odgovornosti prepojene mlade ljudi te vzgoja v lepo urejeni družini, to je v družini, kjer vlada medsebojno spoštovanje, ljubezen in lepo sodelovanje vseh za vse. Zakaj je tako?

Vzgojeslovje uči, da mora otroka že od vsega početka spremljati nežna dobrota, pa tudi odločnost in nepopustljivost v trenutkih, ko hoče nad njim zavladata kak nagon, kaprica, to ali ono neurejeno nagnjenje. Dobrota mu je nujno potrebna, da prebudi v njem občutje varnosti, sigurnosti, zaupanja in veselosti; dobrota povezana z odločnostjo in nepopustljivostjo pa dosega, da otrok vztraja v dobrem kljub oviram in težavam. Če se te naravnosti utrdi že v zgodnji mladosti, bodo otroku bistveno pomagale za njegov zdrav telesni in duševni razvoj in bodo verjetno odločilno in rešilno vplivale na vse otrokovo prihodnje življenje; kajti notranje urejen, vesel otrok, ki zaupa v sebe in druge, se bo v zapletenih položajih, novih nalogah in dolžnostih lažje znašel in bo verjetno z lahkoto premagoval tudi velike težave in preizkušnje; ob njih bo le rastle njegova veselost in pogum, njegovo zaupanje in veselo sodelovanje z drugimi. Nasprotno bi pa notranje neurejen, otožen, nezaupen otrok omagoval že ob majhnih preizkušnjah, bi doživljal poraze že za prazen nič; v njem bi le še bolj rastle nezaupanje do sebe in drugih, občutje manjvrednosti, zgubljal bi veselje do dela, do sodelovanja in celo do življenja.

Iskrena, nežna dobrota z odločnostjo in nepopustljivostjo se najlaže povezuje v krogu družine, kjer otroka nenehno in skupno vzgajata mati s svojo dobroto in oče s svojo dobrotno strogošjo.

Vzgajati se pravi, že od prvih otroških let v otroku odkrivati, razvijati in utrjevati vse njegove sposobnosti in obvladovati vsa njegova neurejena nagnjenja. To zmorejo le starši, ki živijo povezani z njim od rojstva, ki živijo zanj, ga ljubeče opazujejo dan na dan, leto za letom, ko se otrok igra, dela ali počiva, ko je vesel, brezskrben ali morda otožen, ko je sam ali v družbi.

Družina najlaže pripravlja otroka na družabno življenje. Saj je otrok zlasti v številni družini nenehno povezan z zelo pisano družbo: s starejšimi in mlajšimi, z moškim in ženskim svetom, z bolj ali manj šolanimi brati in sestrami; vsi se med seboj nenehno opazujejo, spoznavajo, odkrivajo razlike v mišljenju, čustvovanju, govorjenju in ravnanju, se prilagajajo drug drugemu, se vadijo v potrpljenju in sodelovanju, se uče ubogati in voditi, vsi se pa uče odgovornosti za skupnost, kjer ima vsak svoje dolžnosti, v skladu s starostjo, sposobnostjo in naravnim poslanstvom vsakega izmed njih.

Dogotrajno sožitje v tako mešani družbi je za fante in dekleta še posebej važno, ker si v takem naravnem in mirnem sožitju in medsebojnem opazovanju še najlaže ustvarijo realno podobo drug o drugem, odkrivajo ne le odlike, ampak tudi napake in sence, morda celo grobe napake. Ta realna podoba razbija v njih utopične ideale o fantovskem in dekleškem svetu, utopije, ki tako pogosto povzročajo v letih doraščanja hude napetosti, radovednosti, pa tudi čisto usodna razočaranja in zablode.

Kjer vlada v družini lepa povezanost in sodelovanje, mlad človek tudi v letih dozorevanja rad ostaja doma in se tako laže posveča fant raznim moškim opravkom v družini in bo tudi pozneje kot poročen toliko lažje ostajal doma in bo znal in hotel urediti sam mnoge stvari in ne bo za vsako malenkost odvisen od vsemogočnin „strokovnjakov“. Tudi dekle se bo tem bolj in tem raje posvečalo gospodinjskim opravkom, zlasti kuhinji, v njej se bo laže razvil smisel za red in lepoto v domu: le takó bo tudi pozneje kot poročena tem lažje ostajala doma, nenehno veselo zaposlena, pametna in razsodna, brez morečega dolgočasja in sebične predanosti sama sebi; in le tako bo zares postala središče, srce v družini, spoštovana in ljubljena od vseh, zolej za vse in bo s svojo delavnostjo in skromnostjo tudi močna ekonomska opora družini.

Vesela povezanost v družini je v dobi dozorevanja izredno važna tudi za-

to, ker mlad človek v tej dobi le težko prenaša zapovedi, in sprejema nerad celo razne nasvete starejših; hoče postati samostojen in se vzgajati sam. A to zmore le, če ostaja vesel in notranje umirjen. Kajti, kakor samo mirni vodi vidiš do dna, tako moreš tudi sam sebi zreti do zadnjih globin le, če si vesel in umirjen. In le notranje umirjen in vesel človek je sposoben ne le spoznati se, ampak svoje sence in svoje napake tudi priznati, se jim upreti, jih premagovati, se vzgajati. Nepovezanost v družini pa povzroča hude napetosti zlasti v mladostniku; postane kot razburkana voda, kateri ne vidiš do dna; mlad človek se ne more dobro poznati niti sam sebe niti ga ne morejo dobro poznati njegovi; zato se niti ne more vzgajati sam, niti nima volje za to, še manj pa je pripravljen sprejemati vzgojo po starših in to v času ko je je najbolj potreben; kdo naj ga reši?

Mladostnik je navadno poln problemov zlasti danes; da se znajde, potrebuje svoj miren kotiček, kjer se lahko poglablja v sebe, se razgovarja sam s seboj, o svojih težavah, bojih, željah, načrtih, porazih in zmagah. V takih samotnih razgovorih s seboj bo morda še najlaže našel svoje bistvo, odkril poteze božje podobe v sebi in se bo tako srečal z Bogom. Tak miren kotiček bo še najlažje našel v krogu družine, v svoji lastni sobici.

Skušnija uči, da je tudi za versko življenje mladine duh lepo lepo urejene družine navadno odločilen. Naj je mladostnik izven družine prejel še tako dobro versko izobrazbo, a če ga v njegovem verskem življenju ne podpira globoka in zdrava vernost družine, se bo njegova vernost zelo verjetno zamajala že ob prvih večjih težavah. Če je pa prejel izven družine le površno versko vzgojo ali morda celo brezversko, kot se to dogaja v domovini, a ga je v letih razvoja spremljala globoka in zdrava vernost družine, bo vero zelo verjetno ohranil. Morda bo kdaj o-mahoval, a se bo gotovo znašel, ko se umiri.

Mladostnik, ki živi v veselo povezani družini kljub svoji tako naravni želji, da razširi svoj družabni krog, ne bo slepo hlastal po družbah in zabavah izven družine, se ne bo zgubljal v zgodnjih, celo skrivnih znanjih, ki tako rada povzročajo hude napetosti, prelome in polome, cele prave tragedije za mlade ljudi pa tudi cele družine.

Že teh nekaj kratkih misli nam kaže dovolj, zakaj je za zdrav razvoj mladine zlasti še danes odrešilnega pomena lepo urejena družina, to je družina, v kateri vlada vesela vzajemnost med vsemi, otroci in starši, lepo sodelovanje vseh za vse. A kako to vzajemnost doseči? To je odvisno zlasti od staršev, čeprav je potrebno veliko dobre volje tudi s strani mladih.

Najmočnejša vez med otroci in starši je vedno bila, je in bo tudi ostala — iskrena medsebojna ljubezen. A te ni brez medsebojnega spoštovanja. Saj ne moremo ljubiti, kogar iskreno ne spoštujemo in človeka ljubimo lahko toliko bolj čim bolj ga spoštujemo! A kako doseči v družini tako medsebojno spoštovanje?

Pregovor pravi, da ima otrok le eno uho pa štiri oči. Hoče reči, da otrok le malo da na levo besedo, če je nenehno ne spremlja tudi lep zgled. Že majhen otrok bistro opazuje vse svoje okolje, zlasti še ravnanje svojih staršev. Če ni lepe povezanosti in edinstva med očetom in materjo, ju otrok ne bo spoštoval in ne ljubil. Če bo otrok opazoval, da ima mati mnogo časa za lišpanje, za vsemogoče izhode, zabave in družbe, nima pa časa za miren, prisrčen materinski razgovor z otrokom, je ne bo mogel niti spoštovati niti ljubiti. In čim bolj otrok dorašča, tem bolj si želi tak zaupen razgovor tako z materjo kot tudi z očetom, četudi tega ne pokaže in morda to celo zanika. Le ko bo videl in dan na dan znova odkrival, kako se starši nesebično žrtvujejo za otroka, kako imajo čas za vesel, razumevajoč in dobrohoten razgovor z njim, kako se radi odpovedo temu in onemu iz ljubezni do otrok, če bo opazoval, kako znajo potrpeti in ga razumeti, kako imajo svoje otroke radi kljub vsakovrstnim otroškim napakam, kako se znajo veseliti z veselimi in trpeti s trpečimi, bo v otroku prav gotovo vzkiplalo pravo oboževanje staršev in globoka ljubezen do njih. Prava ljubezen v krogu družine čudeže dela.

(Nadaljevanje prihodniti)

Pravi obraz osvobodilne fronte II.

(Za tisk pripravil in založil dr. Filip Žakelj)

Za praznike je izšla 366 strani obsegajoča knjiga, delo zaenkrat anonimnega pisatelja, ki nam v dosedaj nenavadni obliki opisuje to najzgodnejšo dobo našega sarnodnega obstoja. Ta knjiga ni le kronološko opisanje vsega, kar se je tista leta pri nas dogajalo pod krinko „osvobodilne borbe“, ampak zanimiva študija in analiza vsega, kar je bilo v zvezi s tem vprašanjem in vso jasnostjo dokaza, da „osvobodilni boj“, pri nas ni bilo nič drugega, kakor do vseh podrobnosti pripravljena in v svo brutalnosti izvedena komunistična revolucija, brez ozira na škodo ali koristi slovenskega naroda.

Je to knjiga, ki v mnogih stvarih z dokazi odgovarja lažni literaturi in zgodovini od rdečega režima plačanih piscev, ki se na vse pretege trudijo, ohraniti za zgodovino resnična in izmišljena junaštva svojih herojev, kar se najlažje naredi, če opsujejo in obrekujejo premaganega nasprotnika, ki se ne more braniti.

Knjiga ima presenečljivo veliko oseb, krajev in kopije dokumentov, kar že po sebi zanimivo branje zelo poživlja in ponazarja.

Gotovo bo marsikdo zastokal, češ, kdaj bomo vendar nehali pisati o stvarih, ki so že žalostna zgodovina in ki je že čas, da jih pozabimo.

Pozabiti ne smemo! Je to del naše zgodovine, in naša dolžnost je, da bo za pozne rodove ta zgodovina zapisana po resnici. Samo to, kar se o naši tragediji napiše izven mej domovine, je edina možna obramba proti uradnim lažem, ki hočejo umazati spomin na naše padle brate in tako ohranjati svojo slavo in zasluže.

Mi starejši to dobro vemo! Mlajši rod pa za premnoge stvari ne ve, jih omalovažuje, se nam staršem posmehuje, kot smo se mi Radeckijevim veteranom. Knjiga o vsem, kar se je v naši oddaljeno se zgodovini dogajalo pri nas, spada v vsako našo družino. Da mi ne pozabimo, da naši mladi spoznajo resnico.

Knjiga stane 30 novih pesov (4 dolarje). Kupimo jo in uvrstimo jo na častno mesto v naši družinski knjižnici.

Založniku in prireditelju dr. Filipu Žaklju naše občudovanje in zahvala!

Kk

Vse pesmi moje tebi pojo — o domovina

(OB izidu dveh novih plošč Otroškega zbora iz Slovenske vasi)

Se in še sem zavrtel in poslušal novi plošči, vesel sem ju in namenim se na obisk in razgovor k gospe Zdenki Janovi.

— Kaj Vas je vodilo, da ste se odločili za izdajo tega novega dvojčka?

Več nagibov je bilo. Eden je npr. želja, da bi naši mladi pevci imeli vse življenje spomin na svoje sodelovanje pri zboru. A najmočnejši nagib je bila potreba po te vrste pripomočku pri vzgoji naše mladine v tujini.

— Mi lahko podrobneje pojasnite, kako ste si to zamislili?

Zelo enostavno je to. Vsi vemo, kako težko je v tujem okolju dandanes vzdrževati pri naših otrocih zavest slovenskega porenja. Šolski tečaj si ogromno prizadeva v tem pogledu, še več lahko pripomore dom in družinsko okolje, ki nas je vodil do izdaje teh dveh novih plošč: dati šoli in domu posebne vrste vzgojni pripomoček, da bodo otroci ob poslušanju in primerenemu komentiranju živo čutili to, kar jim šola in dom govorita o Sloveniji, njeni pesmi, njenih lepotah in njeni bolečini. — Seveda pa je plošča namenjena vsem rojakom, ki bodo gotovo z veseljem poslušali mlade glasove, ki jim v 15 pesmih pojo o domu.

— Kako sprejemajo rojaki ta vaš novi dar naši skupnosti?

Po prvih znkih sodeč je zanimanje veliko in ljudje pridno segajo po ploščah. Žal se nam je izdaja, ne po naši krivdi, nekoliko zavekla. Hoteli smo plošči ponuditi rojakom še pred koncem šolskega leta.

— In bodočnost?

Delali bomo naprej z istim zagonom kot doslej. Otroci radi pojo, zelo so navdušeni in kar priganjajo k novemu delu. Kako naj se ubranim? Tok nas nese naprej.

Zahvalil sem se gospe Zdenki za razgovor in ji želel obilo uspehov pri njenem pomembnem delu. Rojakom pa priporočam nabavo tega res lepega daru, ki so nam ga poklonili lanški slavski.

Mladinski dnevi v Mendozii

Petnajstič jih je že pripravila naša mladina v dneh 18. in 19. novembra. Prišli so v tradicijo, ki jo ohranjajo leto za letom. Letos so si izbrali za osnovo vodilno misel: Za svobodo, dostojanstvo in ljubezen.

Vsako leto so mladinski dnevi ena tistih mendoških „vseslovenskih“ prireditve, ki privabi in zbere v Slovenskem domu največ rojakov in zadnje čase tudi prijateljev — tukajšnjih domačinov.

Spominska proslava

Vse priznanje zaslužijo naši mladi, da so sprejeli v svoj letošnji program kot običajno „sobotno“ prireditev uprizoritev Finžgarjevega Divjega lovca, ki letos praznuje svojo sedemdesetletnico, odkar je prvič stopil na odrske deske v Narodnem gledališču v Ljubljani. Za to priložnost nam je Mendoščanom dr. Tine Debeljak poslal kot uvodno besedo k predstavi nekaj svojih misli, ki so veliko zgodovinsko in kulturno pomembnost tega Finžgarjevega najboljšega popularnega dela povežale z našimi današnjimi in tukajšnjimi okoliščinami in pokazale njegovo pomembnost tudi za današnji čas in za naš mladi rod. Pismo je bilo prebrano za uvod v predstavo samo.

Predstava „Divjega lovca“

Uprizoritev je pripravil z vso svojo, že lepo vrsto let tu v Mendozii poznano in priznano poštrevovalnostjo in spretnostjo g. Rudi Hirscheberger. Naj ob tej priložnosti omenimo še to, da smo mendoški Slovenci na svojem odru privrati pozdravili Divjega lovca pod isto režijo že v letu 1960, za četrte mladinske dneve; in pa še to, da je bilo z zadnjo uprizoritvijo v našem Domu doslej že 32 dramatičnih predstav, resnejšega značaja — ne vseh priložnostne priredbe ip., na kar smo Mendoščani brez dvoma lahko ponosni!

Uprizoritev zasluži pač vsestransko priznanje! Morda se marsikateri od sodelujočih, zlasti mlajših, niti ne zaveda,

koliko se je okoristil ob svojem sodelovanju n. pr. sam z jezikovno obogatitvijo, ko se našemu mlademu rodu v zdomstvu in v tujem okolju domači besedni zaklad vedno bolj krči in postaja včasih jezik za domačo govorico že kar okoren. Mimogrede bi tu pripomnil, da je za naše zdomske razmere na tem osamljenem mendoškem „jezikovno otoku“ od sile važno, ohranjati pri takih nastopih čim vernejšo knjižno izgovorjavo, ker smo opazili nekaj poskusov gorenjskega narečja.

Osnovna razvojna črta v igri je vse-skozi in skoraj bi rekli, brez motnje rastla. Obdržala je z ustvarjanjem na odru vse navzoče ves čas v potrebni in primerni napetosti sodoživljanja. Posebno priznanje gre režiserju, da je znal tako igro uskladiti v naše utesnjene odrske dimenzije!

Glavno vlogo Janeza — divjega lovca je v zelo dobri ustvaritvi predstavil Joško Šmon, ki je zadnje čase že ponovno z deklamacijami in recitacijami na našem odru izpričal svoj talent. Naj bi ga ne zakopal!

Njemu ob strani je s takistimi vrtnami izpričala svoje igralske sposobnosti gđ. Anica Grintal kot Majda. V svoji vlogi ni za noben trenutek popustila v prikazu resničnega doživljanja svoje deklishe plemenitosti in prenašanja trpkih udarcev usode.

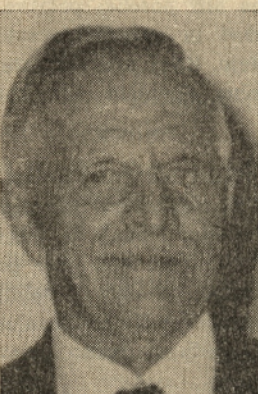
V igralski skupini so se mladini pridružili tudi starejši igralci, poznani že iz prejšnjih, prav prvih let našega odrskega življenja.

Tako je župan Zavrtnik dobil svojo dovršeno podobo v Janezu Štrnu, ki nam je ostal v spominu s svojim uspehom že od prve predstave te igre pred 12 leti.

Janezovega tekmeča Gašperja je v njegovi prevzetosti in trdosrčnosti dobro podal Janez Štern st.; morda bi svoji prešernosti edino še lahko pridil nekaj živahnosti fantovske razgibanosti. Vloga vaškega revčka Tončka je bila na skrbi Janeza Šterna ml. Živahna razigranost, šegavost in prebrisanost so bile v igri močno podane. Zato je tudi

SLOVENC I V ARGENTINI

FRANC VITRIH — 80-letnik

utrpel hude izgube (dva sinova), ki sta bila žrtvovana na altar domovine.

Osemdesetletnik se je rodil 4. decembra 1892 v Ložu. Pri svojem očetu se je izučil kleparske obrti. Večini svojih vnukov od Blok do Koipe na Hrvaškem je naredil pločevinasto streho.

Med leti 1914 in 1918 v prvi svetovni vojni je bil topničar na soški fronti, kjer je bil tudi ranjen. Pa nrebl je vojno in se leta 1921 poročil s sedaj že pokojno Alojzijo Baraga. V zakonu se jima je rodilo pet otrok.

Med obema vojnama se je udeleževal pri gasilcih. Bil je načelnik loškega gasilskega društva in loške gasilske župe. Pri občinski upravi mesta Lož pa je bil štiri leta blagajnik.

Prišla je druga svetovna vojna. Leta 1941 so ga Italijani odpeljali v Ljubljano, kjer je bil več mesecev v zaporu. Leta 1942 ga je zadela huda nesreča: Italijani so kot talca ustrelili devetnajstletnega sina Lojzeta.

Prišlo se je begunstvo. Najprej se je leta 1944 pred partizani umaknil v Trubljano, nato na naslednje leto v Koronovo v Italijo. A ponovno je moral domovnesti za narod veliko žrtve: zavezniki so partizanom vrtili devetnajstletnega sina Ivana. Komunisti so se, kot naša ostale fante krvoločno volili.

Po življenju v taborišču se je naš slavjenec leta 1949 s sinovoma Francetom in Vladimirjem ter hčerko Vladimirjo por. Brula naselil v Argentini. Tu je doživel še vesel dorodek, ko je leta 1959, prav za Božič, prišla za njim še njegova žena.

Poleg sinov in hčera, ima slavjenec še šest vnukov, štiri vnučkinje in enega pravnuka. Ob tako lepem jubileju se čestitkam družine, znancev in prijateljev radostno pridružuje tudi Svoboda Slovenija.

BUENOS AIRES

Proslava Brezmadežne

Zvezna odbora Dekliške organizacije in Fantovska zveza sta v petek, 8. decembra priredila proslavo v čast Brezmadežni. Najprej je bila v slovenski kapeli maša, ki jo je daroval msgr. Anton Orehar. Med daritvijo smo peli naše mladinske pesmi pod vodstvom gđ. Terezike Prijatelj. Po maši je bil kratek odmor nakar je bila v dvorani slovenske hiše proslava.

Proslavo je začel predsednik SFZ Pavel Fajdiga z molitvijo, nakar so dekleta intonirala ljudsko Marijino pesem, ki so jo peli vsi navzoči.

Dekleta iz San Martina so imele na skrbi prvo točko in sicer so lepo zapele

dve pesmi: „O Gospa, o Mati moja“ in „Ave Marija“.

Nato je povzel besedo duhovni vođa mladinskih organizacij dr. Alojzij Stare. Poudaril je pomen praznika Marijineje Brezmadežne počitja za kristjane. V mislih se je povrnil v svoja mlada leta še v Ljubljani, kjer se je večkrat srečal z Grozdetom, velikim čistilec Matere božje. Poudaril je tudi kako je važno, da je Brezmadežna mlademu človeku zgled ljubezni do bližnjega, pa tudi da mu je Mati, ki stalno skrbi za svoje otroke.

Janez Zorec je nato recital slovensko religiozno lirčno pesem „Pa bi jaz ne molil molitve“. Lep glas in globoka vsebina pesmi sta pritegnila vse navzoče.

Slavnostni govor je imela Maruška Batagelj. Najprej je po zgodovinarju Jožefu Peczaru opisala 8. december leta 1854, ko je bil slavno razglašen nauk o Marijinem Brezmadežnem spočetju. Nato je dejala:

„Kako lepa je harmonija v krščanskem pojmovanju Matere Device! Maternstvo in devištvu, dva ideala žensstva. A na podstavi izvirnega greha se ta dva ideala ne daš strniti. Iz korinen, ki jo je odrval izvirni greh, more vzrasti maternstvo le, ko odpade cvet, a če vzraste devištvu, je cvet brez sadu. V Mariji pa je sklenila božja vse-mogočnost strniti oba ideala v en vzor. Ker Mati-Devica, zato brez madeža spočeta, zato brez grešnih kaži, zato brez izvirnega greha, zato milosti polna, zato v nebo vzeta. Prvi pravni naslov vse lepote Marijine je nje božje maternstvo a časovno prvi naslov nje lepote je — brezmadežno spočetje!... Mati božja je dana človeštvu tudi kot mati upanja, usmiljenja, kot močna Devica, ki je srila kaži glavo in ki stopa pred človeštvom kot zmagovalka satanizma in kot oznanjevalko miru, sreče in blaženstva!“

Za lepe in globoke besede je bila Maruška Batagelj nagrajena z močnim aplavzom.

Proslava je bila zaključena z Marijino pesmijo, ki so jo glasno peli vsi. Pred zbrano mladino pa je na odru še naprej visela prelepa slika Brezmadežne, katero je pred leti izdelal Marjan Koritnik, in ki jo je osvetljeval bel žarek luči. Poseben vtis pa je dalo prslavi lepo število mladine, ki se je na vabilo zveznih odborov SFZ in SDO udeležila slavlja Brezmadežne.

RAMOS MEJIA

Zaključek Slomškove šole

V soboto, 25. novembra zvečer so se zbrali šolski otroci, starši in učitelji k zaključku šolskega tečaja v Slomškovem domu. S pesmijo „Naprej zastava slave“, ki so jo peli vsi navzoči, se je pričela slovesnost. Nato je povzela besedo poštrevovalna in neumorna voditeljica ga. Helena Zupan-Malovrh, ki je lepo puzevala ves program proslave in se tudi poslovala od osmošolcev. Pozdravila je zastopnika zveznega učiteljskega sveta, g. Vitriha, ki s tako ljubeznijo in razumevanjem spremlja šolsko delo. „Delo na naši šoli je bilo leto zelo bogato. kar je v veliki meri zasluža učiteljsva, ker smo si bili med seboj zelo povezani, delovanje enotno in pomoč drug drugemu. Bili smo kot velika družina — učitelj, starši in otroci.“ Voditeljica se je staršem zahvalila ter poudarjala, da je moč uspeha v šoli le z njihovim sodelovanjem in podpiranjem.

velika okvirna slika pisatelja Finžgarja, ki nam je s svojim blagim nasmeškom kar živo govoril besede, ki jih je naslovil na svojega rajnega očeta:

„Od otroških let mi je tvoje delo in tvoja beseda veljala vse. Bil si mi učnik in dobronik, najboljši svetovalec, preprosta modrost in nezlagana ljubezen, ob koncu življenja iskren prijatelj. Četrto stoletja že počivaš v grobu. Poznal sem te; a tvoja prave veličina modrosti se mi odkriva šele sedaj...“

...Stotisočkrat zahvaljen za vse!

Tvoj sin

Francetovega Franceta France.“

Uprizoritev Divjega lovca je na našem odru brez vsakega dvoma dosegla, kar je za uvod mlajšim v poslanici povedal dr. T. Debeljak, ko je dejal, da jim ga želimo predstaviti „zaradi lepote in zdravja, ki diha iz igre in jo dela živo še danes. Zaradi vas, da bi uživali slovensko pokrajino, slovenskega duha in slovensko — srce. Slovensko srce pa je — ljubezen do slovenske besede pa do slovenskega branja in igranja. Igranje pa je samo govorjena in prikazana zgodba iz slovenske knjige. Oder je odprta knjiga življenja... Vsa igra je kot lectarsko srce: okrog in okrog okrašeno s slovenskimi motivi in slovensko pesmijo, v sredi pa kot v zrcalu slovensko srce!“

Igralski družini za mendoškega Divjega lovca — iskrena naša zahvala!

V nedeljo zjutraj nam je pa ob pol 9 mladina pripravila svojo „lastno“ mašo.

Ob slovenski in argentinski zastavi so posedli v lepem številu v prednjem delu kapele. Pripravili so si primerno petje izbranih pesmi z vsebino, ki je odgovarjala smiselno bogoslužju in se po svojem razpoloženju prilagala sodobnemu mladostnemu doživljanju. Zapeli so ubrano ob spremljevanju na kitaro.

Po sv. opravilu smo bili vsi povabljeni na skupen zajtrk v Domu.

Popoldne ob 18 je sledila končna prireditev na igrišču in za sklep družabnost pri pogrnjenih mizah.

Prvi del je obsegal mladinski nastop. Ob argentinski in slovenski zastavi so se vsi mladi, fantje in dekleta, naraščaj in deca razvrstili po igrišču in po od-

Glavna pozornost vse proslave je bilo slovo učencev osmošolcev: 5 deklet in 9 fantov: Eiletz Matej, Golmajer Jurij, Horvat Edi, Jeločnik Gusti, Jakš Peter, Kastelic Tonček, Kočar Marko, Loboda Ciril, Novak Pavle, Drenšek Julij, Kelc Andrejka, Leban Irena, Šifer Cvetka in šeme Andreja. Vsi ti imenovani danes zapuščajo prve šolske klopi. S pesmijo „Angelček, varuh moj“ in slovenskim nageljem so se poslovili.

Sledil je znan študentovski običaj predaje ključa. Razrednika gg. Holozan in Golmajer sta izročila vsakemu odhajajočemu učencu v spomin medajo vtisnjeno z njegovim imenom in datumom odhoda iz šole. Izročena jim je tudi bila lepa slika Marije Begunke s posvetilom — dar č. g. kateheta Jožeta Škerbca. Z vzpodbudnimi besedami na pot v zrelejšo dobo mladostnega življenja se je še od njih poslovil g. učitelj Holosan.

Spregovoril je tudi č. g. katehet Škerbec ki je opozarjal starše na ver-sko vzgojo otrok. G. Marjan Loboda pa je v imenu Medsebojne pomoči izročil vsakemu otroku velikodušno dar hranilno knjižico s \$70.—. Zadnje njegove besede so veljale predvsem staršem. Vse delo, ki ste ga žrtvovali v korist otrokom, ni bilo zastonj. Dokaz za to je šolska razstava. Najmlajši otroci, ki so so komaj znali držati v roki svinčnik, so pokazali ob koncu leta v svojih zvezkih in risbah velik napredek. Višji oddelki so razstavili vezane prtičke z narodnimi okraski, barvani krožniki, mape z risbami narodnih motivov. Vse to delo so opravili otroci samostojno in samo v šoli. Razstava je odkrila marsikateri talent in pokazala kaj vse se lahko stori v šoli ako vlada disciplina, resnost in delavnost. G. Loboda se je še zahvalil celotnemu učiteljskemu zboru z delovno voditeljico Heleno Zupan Malovrh. Dala je mnogo novih pobud, kar je še povečalo zanimanje in uspeh na šoli. Zahvala tudi šolskemu odboru, ki je bil desna roka pri vseh šolskih prireditvah in končno vsem skritim delavcem, ki so kakorkoli sodelovali pri šoli.

Po navduševalnih besedah g. Lobode se je marsikateremu orosilo oko ob spominu na svoja otroška leta. Za zaključek proslave je iz vseh otroških gri-močno zadelala pesem: „Na svide-nje, nasvidenje, iz šole te nam lep spomin ostal bo vekomaj!“

NAŠ DOM — SAN JUSTO

Sklep šole in pravilnična igra

Šola „Franceta Balantića“, v kateri je bilo letos 109 otrok, je v soboto, 2. decembra zaključila šolsko leto, naslednji dan pa vse razveselila s pravilnično igro „Od pastirja do cesarja“.

Sklepu šole so prisostvovali starši šolskih otrok. Gđ. Angelca Kijanšek, voditeljica šole, je v zbranih besedah poročala o življenju in delu šole v preteklem letu in podala misli za počinice. Katehet g. dr. Alojzij Stare je poudaril, naj počinice ne bodo v škodo, pač pa v rast v vedno bogatejšo značaj. Razgovoru so sledili prizori, ki so jih pripravili posamezni razredi pod vodstvom učiteljice: gđ. Kati Cukjati, gđ. Marice Zakrajšek, gđ. Mirjam Jerreh. Za konec so nastopili najmlajši pod vodstvom gđ. Marije Krajnik in večji, ki jih vodi gđ. Anica Mehle. Telovadbo pa so preučevali gđ. Nežka Furlan, g. Franc Zupane in g. Franc Uštar. Osmi razred je letos obiskovalo osem učencev: Marija Kržišnik, Alenka Lovšin, Marjetka Semen, Jože Groznik,

(Nad na 7 str.)

petih obeh himnah smo poslušali priložnostno besedo predsednika odseka Fantovske zveze Mihe Bajda.

Navezal je govor na letošnje geslo in v naslednjem poudaril, da so mladi pripravljani s starejšimi na dialog in sodelovanje. Hočejo si mladi iskati poti same, toda ob luči starejših in tako biti povezani s tradicijo preteklosti za bodočnost.

Sledili so po vrsti nastopi otrok z rajalno vajo; naraščajnice so nam z arajale na skladbo Volaričeve skladbe Slovenske mladenke; dekleta so nastopile pravtako v rajalno vajo s palicami in končno so nam svojo fizično spretnost predstavili naši fantje.

Vsi navzoči so brez dvoma z velikim zadoščenjem sprejeli točke, ki so v pretežni večini imele za svojo ritmično osnovo našo domačo glasbo — saj je to naš „slovenski mladinski dan!“ Naši najmanjši nas že tako vselej razvesele ob nastopu s svojo prisrčnostjo. Škoda pa je bila, da zvočne naprave pri vseh točkah niso v redu delovale in je bilo sodelujočim na ta način kar težko uskladiti izvajanja na igrišču z reproducirano glasbo. Tako je izvajanje v gibih in kretanju dobro zamišljene vaje „Slovenske mladenke“ mnogo izgubilo na svojem učinku. Podobno tudi nastop deklet s palicami.

Posebno so se odrezali fantje s telovadnim nastopom in so bili tudi deležni dovolj zasluženega priznanja.

Po nastopih so bile brž po igrišču postavljene in pogrnjene mize, okoli katerih so do zadnjega mesta posedli številni navzoči.

Ko se je stemnilo, so nam ob raznobarnih žarometih nudile deklice še eno rajalno vajo; fantje in dekleta pa so paroma v narodnih nošah zarajali ob domači poskočnici, ki jih je kar „pognala“ v veselo razigranost.

S posebnim poudarkom je bil treba končno še omeniti, da so nam mladi v dvorani letos zopet enkrat pripravili razstavo svojih najraznovrstnejših ročnih del, ki so zaradi svoje pestrosti, zanimivosti in bogate iznajdljivosti imela pred seboj stalno gručo občudovalcev, ki niso nič štedili in skopariji s prisluznim priznanjem. Bg

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Na 8. grafičnem bienalu v Tokio, kjer je bil v mednarodni žiriji ravnatelj Ljubljanske Moderne galerije Zoran Kržišnik, je prvo nagrado prejel japonski grafik Takamacu, drugo je prejel Riko Debenjak, tretjo pa Janez Bernik. Poleg teh so bili nagrajeni še štirje drugi umetniki.

DOMŽALE — Ob 15. letnici okteta bratov Pirš iz Jarš je bil 24. novembra v Domžalah koncert narodne in umetne pesmi. Poleg imenovanega okteta so sodelovali še okteti: šentjernejski, Goriški, Briški in Jelovica.

LJUBLJANA — Društvo likovnih samorastnikov iz Ljubljane, ima 50 članov, je 25. novembra v dvorani Pokrajinskega zavoda odprlo kolektivno razstavo svojih članov pod skupnim naslovom „Podoba Ljubljane“.

LJUBLJANA — Eksperimentalno gledališče „Glej“ ima novo dvorano v Lichtenurnu. Je to nekdanja kapelica v tem zavodu, ki ga je komunistični režim spremenil v dijaška domova Ivana Cankarja in Anice Černejeve. V dvoranci ima ob petkih, sobotah in nedeljah prostor tudi disco klub Poljane. Gledališče Glej je v prvi premieri postavilo na oder enodejanko sodobnega holandskega avtorja Lodewijka de Boera „Kopja“, ki ima le dve vlogi. Drama je zelo zapletena ter po pisanju kritikov igralca Radko Polič in Milena Zupančičeva nista mogla kaj posebnega pokazati.

CELJE — V Ljubecni pri Celju so 27. novembra odprli novo opekarno, ki bo letno izdelala 25.000.000 milijonov opek. Opakarna Ljubecno pa bo skupaj s starim obratom mogla izdelati 57 milijonov opek. Če pa bodo v novi tovarni uvedli še eno izmeno, bo produkcija še bolj narasla. Novi obrat s poslopjem in opremo je stal 28.000.000 dinarjev.

BIZELJSKO — Na Bizeljskem in obronkih Orlice so letos pridelali precej manj vina, razen tega pa je kakovost podpovprečna. Ker so se kmetje bali slabega vremena, so s trgatvijo pohiteli. A so imeli precej neprimlik, ker most ni hotel vreti. Domnevajo, da nevrejte mošta poleg drugih razlogov, povzroča pomanjkanje mikroflora na grozdju, ker so nova škropiva tako temeljita, da uničijo mikrofloro, ki je potrebna za vretje. Kljub slabi vinski letini, je odkupna cena vina višja kot lani.

ŽELEZNIKI — V tovarni Alples so ostali skoro brez hlodovine, ker privatni lastniki ne dobavljajo lesa, iz družbenega sektorja pa tudi ne dobe skoro nič. Privatni lastniki gozdov ne sekajo, ker se jim sekanje ne izplača. Za meter hlodovine dobe 220 dinarjev, od tega pa morajo odšteti za razne davščine kar 140 din. V Alplesu, kjer izdelujejo pohištvo, so poslali posebno pismo pristojnim oblastem, v katerem

se zavzemajo za zmanjšanje davščin, da bodo kmetje imeli vsaj nekaj dobička od prodaje lesa.

LJUBLJANA — 18. novembra popoldne so se nad vso Slovenijo razvijale nevihte, ki jih je povsod spremljal tudi sneg. Največ — 17 cm — ga je zapadlo v Slovenjem Gradcu. Naslednji dan 19. novembra je bila snežna odeja v Ljubljani debela 3, v Planici 12, v Mariboru 12, v Postojni 3, v Novem mestu pa 8 cm. Neurje je trgalo električne in telefonske napeljave, vlaki in avtobusi so imeli velike zamude.

JESENICE — Alkoholizem je postal v Sloveniji nacionalno zlo. To so ugotovili 18. novembra na plenarnem sestanku klubov za zdravljenje alkoholikov v Sloveniji, ki je bil na Jesenicah. Ugotovili so, da je v Sloveniji 80.000 alkoholnih bolnikov. V bolnišnicah pa je za zdravljenje na razpolago le okoli 500 postelj. Zato so na sestanku predlagali naj bi ustanovili poseben sklad za zgradnjo centra za zdravljenje in preprečevanje alkoholizma. S pomočjo tega sklada bi nato nujno povečali število postelj v bolnicah za zdravljenje alkoholnih bolnikov.

DOMŽALE — Jože Pucko iz Grobelj je pri domžalskem Kurivu, ki je enota trgovskega podjetja Napredek sredi oktobra naročil tono in pol premoga; konec meseca so mu pripeljali 1300 kg podjetje pa pravi, da bo moral doplačati še za 450 kg češ, da so mu pripeljali 1950 kg. Pucko je premog pripeljal na polno naloženem tovornjaku šofer, strasel del tovara pred dvoranco in na oko ugotovil, da ga je točno tono in pol. Mož je dvomi, si sposodil tehniko in tehtal premog v posodi za 50 kg. Ko je pobral zadnje smeti, se je preмога nabralo za 1300 kg. Šel je v poslovalnico protestirati, pa so mu pokazali uradno potrdilo, da je bilo preмога za 1950 kg ter da bo moral doplačati 1950 kg preмога s stroški za prevoz in tehtanje, ki so znašali 14.000 dinarjev. Sedaj pa Pucko išče človeka, ki bi podkuril ljudem na domžalskem Kurivu, pa četudi bi s tem nekofiko zavrnil napredek Napredka.

VRHNIKA — Avtocesto od Vrhničke do Postojne so nameravali odpreti 30. novembra. Ker pa so se dela zavlekla predvsem zaradi tehnične ovire pri štamptovnem mostu in pa zaradi slabega vremena zadnje dni novembra, bodo odprtje prestavili v sredo decembra.

LJUBLJANA — V Slovenskem šolskem muzeju so 23. novembra odprli razstavo „Prizadevni šolniki na Slovenskem v obdobju 1774–1914“. Razstava ni posvečena slovenskemu šolstvu, ampak le šolnikom, ki so se od prosvetljenstva dalje odlikovali v svojem poklicu ter kot organizatorji, borci za uvedbo materinščine v šole ter kot pisci včbenikov in strokovnih razprav. Prikazanih je 74 šolnikov.

slavljenci prejeli pod obema podobama. Po maši so vsi navzoči odšli v dvorano, kjer so se ob bogato obloženih mizah po župnikovem nagovoru ob vselem prepevanju zamudili pozno v noč. Veselega p. Mansueta Božiča so bili ljudje še posebno veseli, ker je dober pevec in kljub veliki učenosti in visokem položaju družaben gospod. Z gospodom Danetom sta že na romanju in Aparecido odkrila, da sta nemara v sorodstvu po Danevovi stari mami, ki se je pisala Božič in bila iz istega kraja, Dolge Poljane pri Vipavi. En razlog več, da se je p. Božič udeležil slovesnosti, ki je bila ena najlepših srečanj Slovencev v Sao Paulo.

Septembra sta dočkala 25-letnico poroke inž. Herberta Slivnika iz Podčetrčka na štajerskem in žena Milka iz Sežane. Herbert je podravatelj nemškega velepodjetja Siemens v Sao Paulo. Hči Milena končuje univerzo, Maks je v srednji šoli.

Oktobra pa je minilo 25 let, odkar sta se poročila vedno veseli trgovski potnik Pepi Daneu in žena Violeta, oca z Opčin. Sinova sta končala univerzo.

Vsi trije pari so radi sprejeli župnikovo povabilo, da srebrno poroko obhajajo skupaj pri slovenski maši. S tem da že 15 let (od oktobra 1957) redno prepevajo pri slovenski maši so zaslužili, da se jih rojaki oddolžijo tudi na zunaj.

K maši je prišlo nad 80 ljudi, kar je za malo skupino lepo število. V spovedu so prišli do oltarja otroci slavljencev, zakonski pari in duhovščina. Župnikom sta somaševala dr. Janez Božič, rektor univerze v Paraná, in Alojzij Ilc, župnik Najsv. Zakr. Univ. prof. dr. E. Alojzij Fonda je bil ceremonijer. Fridigal je kapucin Božič. Obhajilo so

Slovinci v Argentini

(Nad. s 6. str.)

Edvard Kenda, Milan Levstik, Feliks Oblak in Jurček Puhek.

Pravljica igra „Od pastirja do cesarja“ pa je v režiji gdč. Angele Klanjšek s sceno g. Toneta Oblaka privabila lepo število rojakov. Igra, ki je ena izmed boljših slovenskih pravljicnih iger, je potekala v treh dejanjih. Prvo dejanje je bilo v siromašni hiši, na domu pastirja Pavleka, drugo je bilo v gozdu, tretje pa na cesarskem dvoru. Poleg Pavleka so nastopali: Šmonca in Jurko, Pavlekova brata, mati, trije pastirji, ded Dobrin, cesarica, Kakadu — dvorni maršal, pisar, Pipec — kuharček, glasnik, hlapec, stražnika, trobentači, telovadci, vile in škrtati.

Da je igra lepo potekla so z izdelavanjem oblik in s pripravo odra mnogi pripomogli tudi starši, posebej še člani šolskega odbora z g. Pavletom Malovrhom na čelu.

SLOVENSKA VAS

Konmemorativna 20. obletnica smrti dr. Lovrenčiča

V petek, 8. decembra je slovenska mladina iz Lanusa priredila komemorativno proslavo slovenskemu pesniku, pisatelju in vzgojitelju dr. Jožu Lovrenčiču. Program je bil sestavljen iz dveh del: recitacijski in govorniški. Dekleta in fantje slovenske vasi so občutno dovršeno recitali nekaj njegovih pesmi in izvleček iz epa Šolar iz Trente.

Dr. Tine Debeljak, pesnikov osebni prijatelj je povedal nekaj misli in pokazal pomembnost tega kulturnega večera. Poudaril je predvsem Lovrenčičovo osebnost in njegovo neutrudljivo voljo do dela za slovenstvo. Temu govoru so sledila besede Jožeta Lovrenčiča, sina pesnika; obudil je spomin na očeta in se zahvalil dr. T. Debeljaku in lanuški mladini za to proslavo.

LJUBLJANA — Čeprav je v Sloveniji kmetov le ena petina, živi nad polovico prebivalstva Slovenije v naseljih, ki imajo manj kot 500 prebivalcev; mest z več kot 10.000 prebivalci je v Sloveniji le 10.

Umrli so od 19. do 27. novembra 1972:

LJUBLJANA — Štefanija Černoč roj. Hoenigman; Ivanka Ulaga; Angela Ahčan; Draga Kragelj roj. Vončina; Bogomir Čibej; Albert Šuligoj; Milovan Zajec; Peter Čok, 89; Franc Pahor. Mrzlikar; Anton Osredkar; Kristina Jazbinšek; Stefan Ilič; Jakob Lazar, 83; Valentin Jakšič; Felicita Lahernik, up. prof, 73; Viktor De Gleria, up. veterinar; Pavla Lipužič roj. Mraz, 79; Janez Žagar, novinar; Valentin Jamnik, borec za severno mejo; Miroslav Kamenšek; Franc Blažin; Lujo Šubert; Hedvika Vogeljik roj. Goli; Jernej Račič; Franc Mostar; Pepca Garvas roj. Kocmur; Mitja Butara; Janko Razpotnik, kroj mojster; Anton Dovjak; Vera Globočnik; Vladimir Lilek; Jože Vidmar; Frida Stiene roj. Ebner; Pepi Božičnik; Janez Razpotnik; Erna Lenčič roj. Jank; Pavla Papež roj. Keršič, 88; Jože Lavrič; Ivan Makuc, Martin Svete; Miha Ponikvar.

RAZNI KRAJI — Adolf Kalan, Celje; Anton Brank, Repnje; Dolfi Bervar, borec za severno mejo, Celje; Marija Tornič roj. Zaleteš, Polje; Marica Rakovec roj. Bertonec, Zg. Dobrava pri Kropi; Martin Kolar, bivši kroj. mojster, 80, Vojnik; Franc Vogrinčič, salezijanski duhovnik, 78, Kapela pri Radenci; Nanda Kabš, gozdar, Gaber pri Semiču; Marija Marinc roj. Gojznikar, 89, Celje; Bojan Artelj, Pržan; Maks Tofant, Bukov Žlak; Marija striatar roj. Peček; Josipina Znidaršič roj. Samsa, l. Bistrica; Vinko Čepon, Verd; Janez Žitko, 82, Dol pri Borovnici; Štefi Obersnel, Portorož; Franc Babšek, Babna Gorica; Viljemina Petriček roj. Plohl, Gotovlje; Frančiška Gombač roj. Slapničar, Kresniške Poljane; Števo šink, odvetnik in notar, Škofja Loka; Manca Matjan, Vižmarje; Milan Vrtovec, Rogaška Slatina; Terezija Jakoš roj. Virant, 73, Studenec; Zinka Cigoj, Celje; Karel Brežnik, Litija; Frančiška Rotar roj. Novak, Podsmreka; Franc Ks. Oster, biseromašnik, up. prof., 87, Križevci pri Ljutomeru; Tončka Starič, Dobrunje; Milena Čobal roj. Koštal, Ankarana; Štefanija Herman, Koper; Klara Turk roj. Kavari, Zagorje; Apolonija Gluhar roj. Noč, Javornik; Neži Bavec, Maribor; Franc Kovačič, 84, up. župnik, Trnje pri Postojni; Vladimir Pogachnik, Čevica; Anton Božič, Jesenice; Vladimir Kobi, Rogatec; Stanislav Orel, Nova Gorica; Uršula Jamnik roj. Intihar, Zgornji Rudnik; Peter Prijanovič, Beden; Pepca Kotnik roj. Lenarčič, 85, Bloke; Jože Štojs, Studenec.

O, ljubi, lepi in poštenu slovenski jeziki!

MLADINSKA KNJIŽNICA želi vsem bralcem in slovenski mladini v Argentini in po svetu vesele božične praznike in srečno novo leto 1973!

Blagoslovljene praznike in srečno novo leto želi vsem rojakom

SIMON RAJER

Tucumán 1561, 7. nadstr., št. 49

T. E. 46-9440

OBVESTILA

SOBOTA, 23. decembra 1972:

V Našem domu ob 20 slov. božič. V Domu v San Martinu božičnica. NEDELJA, 24. decembra 1972

V Domu v San Martinu dopoldne po maši redni občni zbor.

16. redni tabor Društva slovenskih protikomunističnih borcev Tabor ob 10.30 v zavetišču škofa Rožmana.

V Našem domu v San Justu po sv. maši božičnica.

SOBOTA, 30. decembra 1972:

Na Pristavi ob 20.30 slavnostna večerja ob 25-letnici Zedinjene Slovenije.

NEDELJA, 31. decembra 1972:

V Domu v San Martinu silvestrovanje s Planiko.

V Domu v San Martinu bo po maši občni zbor krožka SDO.

V Domu v Carapachayu zvečer Silvestrovanje s pestrnim sporedom.

Na Pristavi ob 21 slovo od starega leta.

NEDELJA, 7. januarja 1973:

Tradicionalna misijonska veletombola v Atenco Don Bosco v Ramos Mejia.

V Slovenskem domu v San Martinu je nekdo pozabil otroški dežni plašč in otroški dežnik. Zglasiti se v Domu pri gospe Potočarjevi.

DRUSTVENI OGLASNIK

Otroška kolonija odide 27. decembra s postaje Retiro z vlakom „Serranoche“ ob 22, 05 uri. Za kolonijo je rezerviran vagon št. 32. Otroci naj se zberejo 1 uro pred odhodom vlaka, da se lahko dobro uredijo.

Deklice naj po možnosti prinesejo s seboj kvačko in konce volne. Prosimo, da ostali del plačila poravnate čimprej.

Seja referentov ZS bo 21. dec. ob 20. uri v društvenih prostorih.

Slovenska božična oddaja bo v soboto, 23. dec. ob 17. 34 uri na radio ANTARTIDA Slovence bo pozdravil za božič msgr. Orehar.

25-letnica društva Zedinjena Slovenija se bo praznovala 30. decembra na slovenski Pristavi v Castelarju.

Izrabite počitnice za slovensko branje. Knjižnica ZS ima lepo slovensko knjižnico. Poslužite se je.

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

Namesto venca na grob rajnemu Janku Hafnerju je darovala neimenovana družina 10.000 starih pesov v polno sklad Zveze slovenskih mater in žena.

MILOSTI POLNE PRAZNIKE GOSPODOVEGA ROJSTVA IN VELIKO SREČE V NOVEM LETU
ŽELI VSEM ROJAKOM
ZEDINJENA SLOVENIJA

SDO

SFZ

ŽELITA

SLOVENSKI MLADINI DOMA IN PO SVETU
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN MILOSTI POLNO NOVO LETO

POLNOST BOŽIČNE SREČE IN VSE BLAGOSLOVE ZA NOVO LETO TISTIM, KI SO NAS ISKRENO PODPIRALI V NAŠEM KULTURNEM IN SOCIALNEM PRIZADEVANJU, DA SMO USPEŠNO DOKONČALI STARO LETO,

ŽELI

Zveza slovenskih mater in žena

Blagoslova polne božične praznike in srečno ter uspehov polno Novo leto želi vsem članom in prijateljem

Naš dom v San Justu

Slovenski dom v Carapachayu

želi članom in vsem rojakom blagoslovljene praznike in srečno novo leto 1973.

Na sveti večer bo v Domu POLNOČNICA, pri kateri poje zbor „Mladina“. Sv. maša se bo darovala za pok. Janeza Vebra.

31. decembra pa bo v Domu SILVESTROVANJE s pestrnim sporedom.

Slomškov dom

želi vsem rojakom in članom blagoslovljene božične praznike in veliko srečo v letu 1973.

Društvo Slovenska Pristava

želi vsem rojakom blagoslovljene božične praznike ter srečno in uspehov polno novo leto. Istočasno vabi vse rojake na Pristavo v nedeljo, 31. decembra, ob 9 zvečer, kjer bomo praznovali

slovo od starega leta

NAJPRIMERNEJŠE DARILO ZA BOŽIČ ALI NOVO LETO JE SLOVENSKA KNJIGA

ZBORNIKI SVOBODNE SLOVENIJE, ki so najbolj reprezentativna knjiga slovenske demokratične emigracije, so še na razpolago. Dobite lahko vse letnike od l. 1949 do leta 1970 (razen letnika 1954, ki je pošel).

NEVIDNA FRONTA. Spomini generalštabnega polkovnika Vladimira Vauhnikarja. To je edinstvena knjiga v slovenski književnosti. 445 strani zanimivega branja enega najbolj sposobnih tajnih obveščevalcev med drugo svetovno vojno.

ROJSTVO, ŽENITEV IN SMRT LUDVIKA KAVŠKA. Spisal Marijan Marolt. Zabavna in duhovita knjiga.

Nobena od teh knjig ne sme manjkati v Vaši knjižnici. So pa tudi najprimernejše darilo prijateljem za Božič ali Novo leto. Na razpolago so v Slovenski hiši v upravi Svobodne Slovenije.

**Svojim slovenskim in argentinskim prijateljem
darujte za praznike slovenski**

MARTIN FIERRO

SLOV. DOM V SAN MARTINU

vabi vse svoje članstvo na

redni občni zbor

z običajnim dnevnim redom, ki bo v nedeljo, 24. decembra, po sv. maši v domu.

Naš dom San Justo

vabi na

BOŽIČNICO

ki bo v nedeljo, 24. decembra, po slovenski maši.

Na sporedu ob jaslicah: zvonjenje in božične pesmi, branje blagovesti z voščili, nastopi otrok in mladine ter sedem božičnih pesmi mladinskega zbora deklet in fantov.

Dr. Tone Žužek ADVOKAT

Želi vsem rojakom blagoslovljen božič in srečno novo leto

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

UNIV. PROF.
DR. JUAN BLAZNIK
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855
C. José E. Uribe 285, Cap. Fed
specialist za ortopedijo in travmatologijo
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

**Blagoslovljen Božič in uspehov in sreče polno leto 1973
želi vsem odjemalcem in rojakom**

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA

MUEBLES

LUKY

Ruta 205
Frente Estación EZEIZA
T. E. 295-1197

**Električni aparati
Volvo - Yelmo**

Izključni zastopnik: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoram — Aurora — Sacco — Columbia — Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall.

25 - LETNICA

ZEDINJENE SLOVENIJE

25. 1. 1948

25. 1. 1973

SLAVNOSTNA VEČERJA

na Pristavi, v soboto, 30. decembra 1972, ob 20.30

Vabljeni vsi bivši odborniki, člani, članice in prijatelji

Vstopnice na razpolago v društveni pisarni

Blagoslovljen božič in srečno novo leto želijo vsem prijateljem in znancem v Argentini Franc Plesničar z ženo ter sinovi Andrejem, Markom in Frankom (ki so včasih v Argentini tvorili orkester „The Goldentone“).

Obenem priporočajo svojo **NOVO PLOŠČO A. M. F. PLESNČAR**, ki je delo imenovanih treh bratov. — Naročila za to ploščo sprejema iz prijaznosti Dušnopastirska pisarna. Stane dva avstralska dolarja, k čemur je treba prišteti še poštino in carino.

Slovenski dom v San Martinu

želi vsem svojim članom in članicam ter vsem prijateljem Doma blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto ter vabi na

BOŽIČNICO

ki bo v soboto, 23. decembra, točno ob 7 zvečer v Domu. Lep božični spored. Vstop brezplačen.

Prav tako vabi vse na

silvestrovanje

ki bo v nedeljo, 31. decembra, ob 9 zvečer v Domu ob sodelovanju

orkestra Planike

Obveščamo, da odbor ne bo rezerviral miz.

PRIPOROČAMO BRANJA VREDNE KNJIGE:

Franc Izanec: **Odpri grobovi, II: Bela krajina joka.** Buenos Aires, 1970. Strani 184. — Stane 1.500 pesov.

Franc Izanec: **Odpri grobovi, III: Dolga leta nedolžna kri napaja slovensko zemljo.** Buenos Aires, 1970. Strani 264. — Stane 2.000 pesov.

Franc Izanec: **Odpri grobovi, IV: Posmrti zagovor vetrinskih junakov.** Buenos Aires, 1971. strani 320. — Stane 2.600 pesov.

Vladimir Kozina: **Komunizem, kot ga jaz poznam.** Dokument I. Buenos Aires, 1972. Strani 84. — stane 800 pesov.

Pastirjev glas v tujini, I: Pisma, govori, pridige, duhovne misli in članki škofa dr. Gregorija Rožmana. Buenos Aires, 1970. Strani 484. — Stane broširan izvod 2.500 pesov, vezan pa 3.000 pesov.

Miha Marijan Vir: **Pravi obraz osvobodilne fronte. I: Delo komunistične partije v kraljevini Jugoslaviji pred okupacijo.** Buenos Aires, 1972. — Stane 700 pesov.

Miha Marijan Vir: **Pravi obraz osvobodilne fronte. II: Delo partije med okupacijo.** Buenos Aires, 1972 (pravkar izšlo). Strani 368 z mnogimi fotografijami in dokumenti. — Stane 3.000 pesov.

Naročajo se knjige lahko na naslov: Dr. Filip Žakelj, Rivadavia 234, Adrogué, pcia Bs.As., Argentina. Dobe se pa tudi v Dušnopastirski pisarni in pri poverjenikih.

Društvo Slov. protikom. borcev TABOR

Starešinstvo društva sklicuje

16. REDNI TABOR

ki bo v nedeljo, dne 24. decembra, v Slovenskem zavetišču škofa dr. Gregorija Rožmana.

Dnevni red: 10.30 občni zbor društva;
11.30 sv. maša;
Kosilo

Vljudno vabljeni vsi prijatelji z družinami ter člani društva, katerih dolžnost je častna obveznost.

Starešina: Korošec

Najlepše doživite božične praznike

vošči članom, vlagateljem in vsem rojakom

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z. z. o. z.

Bartolomé Mitre 97

Ramos Mejía

T. E. 658-6574

Srečne praznike rojstva Gospodovega in zdravo novo leto 1973 želi odbor

slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana

Vsem pomoči potrebnim rojakom, članom in dobrotnikom zavetišča.

Martin Fierro 4264

San Justo

Ob prazniku božje ljubezni
podprimo gradnjo zavetišča!

Potujete v RIM - Italijo?

Ne pozabite obiskati slovenskih hotelov.

Hotel BLED in Hotel DANIELA

00185 - ROMA tel. 777102-7579941
Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00185 - ROMA - Via Luzzatti, 31
tel. 750587 - 771051

Lastnik: VINKO LEVSTIK

Zmogljivost 85 sob, 150 ležišč. Vse sobe s privatno kopalnico, telefonom, radiofilodifuzijo, klimatskimi napravami. Nova slovenska restavracija. Osebe pretežno slovenske. Počutili se boste kot doma. — Dobrodošli!

Da bi novorojeno betlehemsko Dete razlilo svojo milost in blagoslov na vse rojake želi

PETER BAJDA in sinovi

sodarstvo

Benavente 4367

Villa Nueva - Guaymallen
T. E. 61627

Mendoza

Blagoslovljene in milosti polne božične praznike in veselo novo leto želi vsem rojakom in odjemalcem

BIVEGRO MIZARSKA DELAVNICA

Rep. de Chile 3036

San Justo

T. E. 651-3452

Veliko božjega blagoslova v božičnih praznikih in mnogo uspehov v novem letu 1973 želi vsem rojakom

SLOVENSKO KERAMIČNO PODJETJE

CACES

Pedro Molina 140

San José - Guaymallen

Mendoza